

4

ESCÒLA DE MÈSTRES
MEMÒRIA DEL CURS
1906-7, per J. BARDINA, Director

L. President de la
Diputació de Barcelona
de Barcelona

UNA PESSETA

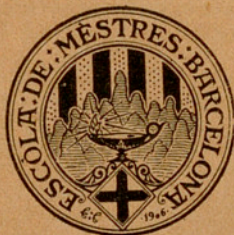
ESCÒLA DE MÈSTRES

MEMÒRIA DEL CURS 1906-07

ANY 1.er DE SON FUNCIONAMENT

PER

JOAN BARDINA, DIRECTOR

R. 16099

Escòla de Mestres

Carrer Nòu de St. Francèsch, 23, pral.
BARCELONA

MEMORIA DE LA COMISSIÓ

DE LA PREMSA CATALANA

Agrahirèm a la premsa catalana la
divulgació y crítica de la present Me-
mòria y de la nostra òbra social.

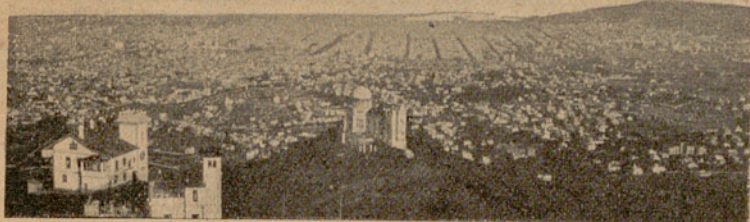
1892

FRANCÈSCH BÀDIA, DIRECTOR

FRANCÈSCH BÀDIA, DIRECTOR
CARRER DE LA PREMSA, 14, BARCELONA

Impremta Francèsch Badia, Doctor Dou, 14. — BARCELONA

Vista de Barcelona, desde'l Tibidabo. (Fot. del alumne Josèp Adrián.)

I

Antecedents

Era l'Octubre del 1902, si no m'erro, quant vaig començar a *La Veu de Catalunya* la campanya pedagògica.

Per què vaig iniciarla, y precisament en aquells moments?

Cansat, nòy encara, d'una vertiginosa lluita en un partit polítich, lluita—sense vanitat—heroica, y desenganyat de la eficàcia dels remeys purament polítichs, per lley de reacció—inevitable en un esperit lluitador—vaig convencem de que no hi havia més que un camí pera la regeneració estable: la reforma de les generacions per la educació.

Ja en aquèl terror, no haig d'explicar com va devorar mon esperit els llibres capdals d'educació escrits a fora; el com vaig escullirne alguns com a punt de marxa de la òbra que vagament anava dibuixantme; el com vaig persuadirme fermament, no sòls de la tassis general de que la educació era la gran y única palanca, sino també de que, divent acceptar lo bò que tant abunda enllà de les nòstres fronteres, era absolutament necessària una ferma base nacional sobre que desenrotllar tot el sistema, fornal d'assimilació de tot lo bò dels altres.

Aprofitant un parèntesis a les meves tasques universitàries, a causa de greus malalties, vaig agafar el títol oficial de màstre, patent de còrs, se sòl dir, pera fer malbé les generacions, però necessària també pera intervenir activament en tots els ordres de la vida pedagògica catalana.

Ab el títol, moltes lectures y encara més meditacions, sòls cercava ocasió a propòsit pera llençar l'ideya dintre d'un *moment polítich* propici; y subratllo'l mot, pera dar a entendre que no soch dels qui ho fien tot en la bondat del ideyal.

Y aquet moment vingué ab les esplèndides y seguides victòries del lerrouxisme, que ho avassallava tot, deixant al públich sensat en dupte sobre la eficàcia de la acció política. Y la ocasió fou la prohibició del senyor comte de Romanones d'ensenyar en catalá la Doctrina en les Escòles públiques.

Llavors vaig començar la campanya a *La Veu* y altres periòdichs y Revistes professionals. Coneixia totes les dificultats de la magna òbra que portava tot just mig deliniada, y savia que era necessària una llarga sembrada pera després recullir fruits. Ab la campanya la començava aquesta sembrada, al mateix temps que acabava d'armarme finint els meus estudis universitaris, fondejant els problemes d'educació, meditant sobre cassos y còses que no's troven pas als llibres, o que s'hi troven malament.

Jò no he de recordar la meva llarga y intensa campanya. Però sí que diré que ella va dar-me, desseguida, uns resultats tals, que'm vaig convèncer més y més de que'l moment y ocasió escullits no havien pogut haver sigut més encertats.

Les noves de societats que's removien inquietes devant de les meves prèdiques, venien a dotzènes. El gròs públich catalanèsch corejava arreu les meves conclusions. Els periòdichs copiaven ab preferència els meus pòbres escrits. Les entitats més importants posaven a l'ordre del dia la qüestió educativa. Les personalitats més eminentes se m'oferien incondicionalment. Y tót això era ferma garantia d'èxit, perquè jamay jò havia freqüentat cap entitat d'aquèstes, ni coneixia personalment a quasi ningú dels meus entusiastes col·laboradors, als qui hauria nomenat aduladors empalagosos—a tant arriaven les lloances—si no m'hagués constatat que no'ns coneixiem ni de lluny personalment.

Dels centenars de cartes y comunicacions pilotades desde llavors, no més vull citar—perquè posterior explicacions ho exigeixen—la intervenció del amic y mestre, don Enrich Prat de la Riba, qui, sempre atenta l'orella a tota la integritat de la qüestió catalana, no oblidant en el batibull polítich els negocis educatius, y malalt de greu malaltia que immediatament y per llarch temps el posá fora de nosaltres, m'escrigué desde Caldes, ja als primers articles meus, oferintse pera posar-nos d'acòrt y fornir els fonaments de la gran òbra educativa.

Passaren mesos. Al calor de la campanya, se fundaren «Escòles Catalanes». Y, l'una darrera l'altra, se n'han anat alçant de totes menes a tots els indrèts de Catalunya, sobre tot a Barcelona.

Está clar que no responien elles, ni responen ara, al pensament nostre, fundades quasi totes prematura y infantilment per gent inexperta. Però, qui podia prevèure un èxit tant colossal y immediat a la meva campanya? Aixís es que, per culpa mateixa, potser, d'una lluita massa intensa, van granar ideyes abans d'hòra, sortint fruits orfes de maturitat y desviats del sentit nòu que nosaltres volíem dâlshi.

Això feya del tot necessari l'encarrilament d'aquèstes Escòles, dintre de lo possible; y dich *en lo possible*, perquè coses hi havien que no més trayentes no enredarien, y això no's podia fer, donat l'entusiasme irreflexiu dels qui les havien creades. Aquèsta necessitat pedagògica, junt ab la coincidència de la tornada a Catalunya den Prat, refet y curat, y la amenaça d'una nova desviació ab Escòles exclusivament obreres y catalanistes que s'estaven anunciant, feu que's pensés en la creació d'un PATRONAT D'ESCÒLES, que n'implantés a Catalunya una xarxa, encarrilés els mestres desviats y desfés paulatinament tot lo mal fet.

De la organissació tècnica del Patronat vaig encarregar-men jò, escrivint, al efecte, una Memòria, encara inèdita, sobre *Organissació d'Escòles*. La complicada organissació del Patronat, personal y metálich, era tasca del Sr. Prat, qui va treballar fortament.

Per què no's va crear aquet Patronat, que havia sigut anunciat en la premsa diària, que ja feya editar llibres, que tenia Estatuts, que celebrava ja reunions preparatòries? Les causes foren múltiples, y n'hi hagué de tant lògiques y reyalas com altres d'inexplicables.

Deixant aquèstes, que'ns portarien a relacions quasi macábriques en assumpte tant seriós y clar, en senyalaré dues que, elles sòles, eren suficientes pera abandonar—al mènys per de moment—la creació del Patronat, confirmantme en les meves primitives ideyes sobre la tasca pedagògica a fer, que no eren pas la fundació de cap entitat creadora d'Escòles noves.

La primera causa era un fet importantíssim, que jò no esperava pas en tota la magnitud ab que va presentarse, és a dir, la conformitat de centenars de mestres catalans, ab Escòla overta, respecte a les meves doctrines. Això variava la qüestió. Podiem abandonar tants d'educadors com ens demanaven llum y guia, pera fer de la llur Escòla un bòn centre educatiu? No calia aprofitar aquèsta força colossal, ab arrèls fondes y nombroses en el professorat privat y en l'oficial, y transformar mestres y Col·lègis, apoyantnos en la força d'inèrcia d'una còsa ja establerta y viable? Era possible un Patronat que implantés 4.000 Escòles a Catalunya, ab 20.000 pessetes diàries de pressupòst? Tindriem, encara que fos aixís, els mestres necessaris? No fora millor transformar lo molt ja existent, donada la bòn disposició d'aquèts bons mestres, que no pas crear algunes Escòles sense influència visible en el total moviment nacional?

Aquesta era la meva ideya primitiva: restauració, reformació, no creació y improvisació. Y la actitud entusiasta de dotzenes de tots indrèts devant dels meus pòbres projectes, feu confirmarme en la primitiva ideya y refredarme de la fundació del Patronat, que sòls com a mal menor anavam a instituir, pera encarrilar les Escòles que naxien aquí y allà com per art d'encantament.

Excursió a Sant Medí. Conferència d'art per en Eudalt Canibell. (Fot. del professor senyor Brangulí.)

La segona causa d'aplaçament del Patronat fou el tom que's vesllumava que anaven a pendre les eleccions municipals y provincials futures. L'acció demagògica mimvava; l'exèrcit dels bons anava engruixintse; els futurs còssos provincial y municipal tindrien aviat una

majoria sana. Y d'aquí dues preguntes, que sens dupte va ferse el senyor Prat de la Riba: passada la agudesa del perill demagògich, obririen la butxaca els potentats de Catalunya? Apoderats nosaltres dels Ajuntaments y les Diputacions, no podríem treure'ls quartos del procomú y obrar sobre'ls mestres establerts, además de protegir les institucions de nova creació?

Aixís—apart minúcies no dignes d'estamparse y menys encara de tenirse en compte, encara que algú les hi hagi tingudes—hi havia causes suficientes pera deixar apart el Patronat projectat, y llençarse de ferm a la acció sobre les Escòles existents.

Y aixís hem treballat de ferm en extrems importants que aquí no és del cas detallar. Aixís, al mateix temps que aplacavem un xich la campanya periodística en papers polítics, la accentuavem en les Revistes dels mestres públics y privats; vam introduirnos en moltes societats pedagògiques; vam aixamplar la propaganda per mèdi de correspondència privada, creantnos en el magisteri una xarxa d'amichs corals; vam fer la «Acadèmia Pedagògica Catalana»; vam intervenir en quasi totes les qüestions professionals; vam pesar sobre'ls Ajuntaments, y en especial sobre'l de Barcelona; vam lligar en una Federació totes les entitats pedagògiques barcelonines; vam escampar en conferències les ideyes regeneradores; y per sobre de tot aquèl treball immens—executat en hores robades a la són y a la labor diària pera guanyar el nostre pa—vam ideyar l'*Escòla de Mestres*, que determinarè crear allà als començos del 1906, que funcionava ja al Octubre del mateix any, y ara es l'objecte exclusiu de la present Memòria.

II

Projecte d'Escòla de Mestres

Y vam començar la odissèa, que de debó ho ha sigut la instauració de la nostra Escòla.

Nosaltres cavilavem així: les Escòles Normals Oficials s'escapen de la nostra acció, per varis motius invencibles, si bé evidents. A les Escòles Normals formen els mestres que demá han de regentar totes les Escòles, públiques y privades. Sortits d'allà ab ideya falsa de la educació nova; òrfes de tota costúm física y econòmica; petrificats llurs enteniments per l'acció constanta de llibres, mestres y procediments; sense noció del nacionalisme pedagògich, del qual n'ignorarán fins la existència; sense un mot de qüestió social y d'equilibri y d'humanisme y d'harmonia; ignorants de les fecondes corrents de la Pedagogia estimulanta y alhora solidària, y tot plegat estètica; reduit tot llur bagatge a uns Programes centenaris, que de tots els factors integrals s'ocupen sòls d'un, l'enteniment, y encara ab deficiències claríssimes, què podien ser els mestres de la futura reforma pedagògica?

Donchs nosaltres sortiem a la dificultat insuperable, y traçavem els nostres plans, que ab unanimitat van taxar de quimèrichs els més entusiastes.

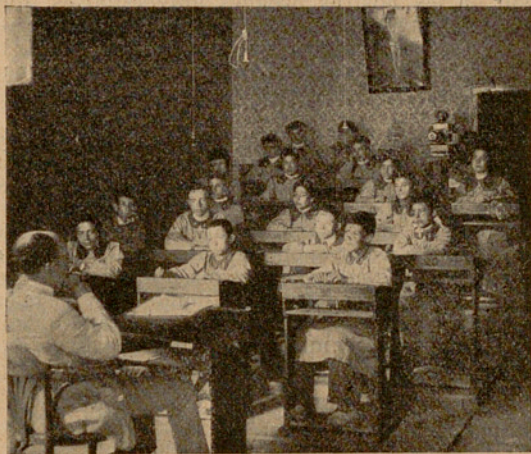
Obrirèm una Escòla exclusiva pera futurs mestres, d'abdós sexes.

Apelarem a les Societats, pera que cada una pagui els gastos oficials a un o més alumnes, podent així nosaltres fèlshi pendre'l títol oficial y ocupar places. Apelarem al patriotisme particular pera que'n's aboni lloguer y electricitat y material. Apelarem al patriotisme y a l'amistat d'homes excel·lents, encarregantelshi càtedres gratuïtes. Apelarem ab major energia, ab veritable sanya, a la nostra activitat y abnegació, pera que tregin forces d'hont no n'hi ha ja quasi, y dediquin mig dia—que necessitem pera'l nostre pa—a les tasques de la Escola, gratuïtament, fervorosament, és a dir, apostòlicament.

Escullirèm noys y noyes, de la classe obrera principalment, de 14 anys en amunt, d'intel·ligència despèrta, redimint talents ignorats y fent alhora una òbra de misericòrdia y de progrés. Els darem lo que exigeixin a les Normals Oficials, y ademés tots aquells coneixements—tant capdals—que'ls mestres necessiten y no reben; tota aquèlla educació integral que'ls farà humans, equilibrats y fòrts; tota aquèlla vocació—sobre de tot, sobre de tot—que enxufa en lo més amagat del educador aquèll sentit indefinible, aquèlla sugestió imperiosa que fa del mestre un pastor de pòbles....

Serán pòbres aquèlles alumnes y els caldrá fer oposicions pera guanyarse'l pa. Serán naturalment espavilats. Tindrán una fonda educació integral. Tindrán una instrucció ampla, fonamentada. Tindrán sentit pedagògich. Y la nostra Escola será seminari de pedagòchs, ab material complet, ab taller de fusteria y ferreteria, ab moblatge artístich construït pels alumnes, ab màquines de composició y de còpies y d'imprimir; ab camps d'experimentació, ab pràctiques y exemplars y progeccions elèctriques; ab la neteja y administració portades pels mateixos alumnes, del més rich al més pobre; ab apunts diaris al istil belga; ab gavinets de química y cambres de fotografia y registre antropomètrich y Medecina Escolar y Pedagogia Nacional; ab un professorat amic y company dels alumnes, y uns alumnes idolàtrichs de la nostra Casa y de la Professió; ab excursions ordenades; sense premis ni càstichs enllòch, armats no més de les dues armes modernes del dever de progrés y la acometivitat entussiasta.

Y la conquesta de les Escòles, així, será segura; y la conquesta de Catalunya, després, general, immediata; total, indubitable.

Lliçó d'Educació de la Voluntat (primer curs),
pel professor senyor Jové. (Fot. del Sr. Brangull.)

Aixís era'l plan general. Ideyalismes generosos, deyen els més entussiasstes. Y talment ho eren: una borratxera de somnis daurats, forjats en el sí fecón d'una imaginació pletòrica. Per xò reyen els amichs quant els deyen formalment que al cap de doś anys (erem al istiu del 1906) treuríem ja 20 màstres ab títol oficial, y així, cada any, una fornada semblanta...

Però jò may vaig duptar. De dificultats n'he vistes de pròu grosses pera que aquèstes m'espantessin. Ma curta vida ha sigut pròu llarga en alts y baixos, nusos desfets y perills vençuts, pera que no mideixi ja llur magnitud sinó pera doblar la escomesa pera arrambarlos. He hagut de lluitar en tantes esferes—poble, ciutat, seminari, institut, Universitat, Normal; acompanyant, mestre, conferenciant; soldat polítich, editor—que poques contradiccions més altes, sempre vençudes, poden interposarse en mon camí.

Anava a fer, a realisar, sortint del ideyal, pera pastarli una carn y vestirli un còs. Com a pròlech, vaig associarme a dos amichs excel·lents, estudiosos y entussiasstes: la llavors senyoreta Josepa Soronellas, màstra de nòva fornada, y el doctor Fèlix Jové, el meu inseparable company desde que vam conèixens, moguts per una mateixa il·lusió, en les nostres bregues universitàries. Identificats en el mateix ideyal, anavem a realisar la gran obra, disposats a tot...

Y tots tres vam començar la realisació dels llarchs plans, ab la fè del qui may dupta, ab un còr ample que demanava dificultats pera vènceles, ab la respectable cantitat—reunides les tres fortunes—de 28 pessetes...

La Veu va deixarnos la màquina de compondre y de còpies. L'entussiasme del amich Eladi Homs, avuy pensionat als Estats Units pel Ajuntament, predestinat a gran màstre, va fèrnoshi les circulars. Mossèn Camil Vives, altre benemèrit, va tirànse altres papers, graciòsament, en sa petita impremta. Y de les 28 pessetes, comprats paper, segells y tintes, encara van sobrar alguns cèntims, això sí, passant nosaltres mateixos les circulars y els sobres...

Però no vull continuar el detall de la vasta empresa. Quédinse les suors amagades. Sols vull exposar els resultats immediatament obtinguts de les cent y una visites, cartes, converses, circulars y gestions que vam fer en tots sentits.

III

Obtenció de tot lo necessari pera la Escola

Vam llençar l'ideya al Juny. A mig Septembre teníem ja llogat un doble pis principal al carrer Nou de Sant Francèsch, ab ample jardí, sala pera tallers, y una casèta expressa pera rentar, planxar, marquetèria y impremta. Satisfets un trimestre avençat, altre trimestre de dipòsit, 300 pessetes de reparacions, neteges, petits adops, etc. Total: a vora de 2,000 pessetes.

Moblatge fet als nòstres tallers, ab pupitres a gust nòstre en forma y material, seyent giratòri y elevatòri, peces de ferro foses expressament, tinters de vidre amotllats segons modèl ideyat de la Es-

còla; piçarres montades per nosaltres, eines en gròs pera la neteja, cadires, taules, penja-robes y llibreries. Valor d'una pila de cents pessetes.

Dues màquines de còpies de la marca millor; dos pianos, superps sobre tota ponderació; dues màquines de cosir, última novetat; servèy abundant de llums y làmpares. Valor de més de 6.000 pessetes.

Botiquín complert, material de Química abundant, material mòvil en papers, llàpiços, plomes, llibres y guixos, material de treballs manuals, fls, sedes, cotons y robes, èines de jardineria, ab valor contant de més de 1.000 pessetes.

Una vintena de socis protectors (1) ab unes 100 pessetes mensuals.

La ofrena, per alguns anys, d'un gran solar vora la Gran-Via, feta pel amic Joseph M.ª Cuyás.

La ofrena d'una complerta instalació elèctrica a un tèrç del preu.

La ofrena d'una trentena de professors, pera donar gratuïtament, per tot el curs, una assignatura (2).

La ofrena de sis metges, pera serveys gratuïts (3).

La ofrena de tres advocats, pera tot lo necessari (4).

La matrícula d'una quarentena d'alumnes, pagantelshi'ls gastos oficials (matrícules a les Normals Oficials, exàmens, treballs manuals, labors) una munió de societats entusiastes de la Educació (5).

(1) Pera ètern agraïment a n'aquests primers desinteressats protectors nostres, posèm els llurs noms, per ordre de data: Josep M.ª Valls y Vicens (q. a. C. s.), Pere La Rosa, Emm. Cardenal Casañas, J. Monegal y Nogués, N. Verdguer y Callís, Emili Vidal Ribas, Carles de Fortuny, Pere Grau Maristany, Jascinto Puget, Joaquím Ribera y Cuadrench, Arthur Bulbena, Jaume Solá, Joan Cuffi, Enrich Batlló, Successors de M. Calvet, Eusebi Güell y Bacigalupi, Marián Estrada, Alexandre M.ª Pons (q. a. C. s.), Josep Maria Mas, Marquès de Camps, Loonci Soler y March, Ignasi March, Agustí Torras, Mercè Armet, Josep Pardo y Rossend Peïtx. L'èdior Sr. Gili ha donat pera la Biblioteca de l'Escòla una importanta colecció d'obres que tè publicades. El Sr. Canibell va fernes el dibuix del segell de l'Escòla.

(2) Vetaquí la llista del professorat, llavores ultimada:

Joan Bardina, Pedagogia Nacional y Pedagogia general; **Jesús Bellido**, Higiene; **Jean Bordeaux**, Francès; **Josèp R. Bulbena**, Taquígrafia; **Josèp Carner**, Literatura; **Gayetà Cornet**, Dibuix; **Josèp Elias**, Educació Física; **Norbèrt Font y Sagué**, Ciències Naturals; **Ignasi Gall**, Història; **Joan Gibèrt**, Solfa; **Pere J. Girona**, Química; **Rupert Goberna**, Solfa; **Carles Jordá**, Dibuix linial; **Fèlix Jové**, Gramàtica y Educació de la voluntat; **Joan Llaverias**, Dibuix; **Manuel Marinel-lo**, Aritmètica; **Joan B. Orriols**, Geografia y Física; **Francèsch Parés**, Agricultura; **Josèp Pijoan**, Art; **Frederich Rahola**, Economia; **Irène Serret**, Solfa; **Josèp Sobré**, Tallers; **Josepa Soronellas**, Labors; **Josèp M.ª Tallada**, Geometria; **Mercè Torras**, Solfa; **Alfons M.ª Vallmitjana**, Pbre., Religió; **Jaume Vila**, Gimnàssia; **Josèp M.ª Baranera**, Director esperitual.

Cambis durant el curs: Cessá el qui ho era de Física-Geografia primer, encarregantse de la 1.ª el professor de Química, Dr. Girona, y de la 2.ª el professor D. Rossend Serra y Pagés.—Substitució del de francès, encarregada al principi a n'en Jean Bordeaux, per M. Paul Cezerae.—Cessa el de Religió, encarregantsen el Sr. Bardina, igualment que de les assignatures Dret y Lligislació y Història de la Pedagogia.—Sustitut del Sr. Carner, el Sr. Ferrán de Sagarra.—Ajudanta, la Srta. Esperança Fàbregas.—Ajudant de fusteria, l'alumne ex-fuster Fèlix Foguet.

(3) Dr. Bellido y Gollerichs, professor d'Higiene; Dr. J. Roselló y Vilá, medicina noyes; Dr. R. Plá y Armengol, medicina noyes; Dr. Emili Monturiol, cirurgia. Treballat tot entusiastament per la «Academia d'Higiene de Catalunya». També han ofert llurs serveys facultatius, premetent en tot sa cooperació entusiasta, el president de l'Unió Catalana Dr. D. Martí y Juliá y el regidor del Ajuntament de Barcelona, Dr. Narcís Fuster.

(4) Don Jaume Carner, diputat a Corts, Don Josep Comas y Romeu y Don Ascensi Portabella.

(5) Posades ab ordre de data:

Ajuntament de Barcelona, 3 noys y 3 noyes; Diputació Provincial de Barcelona, id.; Associació Catalanista d'Agramunt y sa Comarca, 1 noya; Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Industria, 1 noya; Agrupació Regionalista de Terrassa, 1 noya; Centre Catalá de Sabadell, 1 noy; Ateneu Obrer Catalá de Sant Martí (Sr. Ribera y Cuadrench), 1 noy; Cambra Agrícola Oficial de Montblaneh, 1 noy; Agrupació Catalanista del

La adhesió de tots els elements de valúia dels camps més oposats, desde l'Eminentíssim Sr. Cardenal-Bisbe de la Diòcessis, fins al cate-dràtich y regidor, Sr. Giner de los Rios, desde l'entussiasta home de carrera al pobre obrer, desde'l diari de gran circulació fins a l'humil quinzinari...

Excursió al Mas Guimbau. L'avantguarda dels noys. (Fot. de la alumna Carme Rotger)

Es a dir. Teniem una quarentena d'alumnes, y tot el professorat, moblatge, local y cabals mensuals necessaris pera començar. En dos mesos havíem realiat aquells sòmnis «irrealisables».

Y com que portavem preparada al detall tota la trama interior de la organisació respecte a Estatuts, Reglaments, plans d'Estudis, hoharis, mètodes y disciplina, vam poder dir allà a mig Septiembre que'l miracle

ja era fet, que la «Escòla de Mèstres» era una realitat, y una realitat de robustíssima generació.

Les suades, els treballs, les llargues engúnies, les energíes esmer-sades, les lluites en tots sentits que van rodejar sa naixensa, no valen la pena d'ésser relatades. Que quant els resultats d'un'obra són tant colossals, representen no rès els desenganys parcials rebuts, els treballs febrosos, els sacrificis continuats.

La Escòla era. Això és tot.

IV

Règim interior de la «Escòla»

Les classes devien obrirse l'1 d'Octubre. Per retraç de material no fou possible ferho fins el 15. Vam aprofitar el mes (mig Septiembre y mig Octubre) en l'arranjament del local y la publicació de plans y Reglaments.

Lo primer fou una tasca immensa. Alguns futurs alumnes ja van venir a ajudarnos, y, gran matí, ens hauriau vist a la Escòla desman-telada, capgirant el jardí, carretejant pedres, picant claus, pintant

Cassino Mercantil, 1 noya; Centre Català d'Horta y Sta. Eulària, 1 noy; Associació Protector de la Ensenyansa Catalana, 1 noy y 1 noya; «Fomento Martinense», 1 noy; Unió Catalanis-ta, 1 noy y una noya; Escòles del Districte segón, 2 noys; Federació Escolar Catalana, 1 noy y 1 noya; Centre Autonomista Català de Sant Gervasi, 1 noy y una noya; Cambra Agrí-cola Oficial del Vallés, 1 noya; «Círculo Católico» de Sans, 1 noy; Lliga Regionalista de Barcelona, 3 noys; Ajuntament de Papiol, 1 alumne; Associació Catalanista de Montblanch, 1 noya; Ajuntament de Sarrià, 1 alumne; Atenèu Dèmo-cràtich Regionalista del Poble Nou, 1 noya; Atenèu Barceloní, 1 noy y 1 noya.

mobles, netejant cascades, estrenyant recons, posant timbres, escombrant brutícies. Ho vam trasbalsar tot, sortint ab la nòstra.

Respecte de plans y Reglaments vam ser sempre d'opinió de fer-ne'l mínimum possible: lo absolutament necessari dintre del règim nou que anavam a establir. Vam publicar, llavors, els que han regit tot el curs, que són, ab petites modificacions, els qui regirán el curs que vé. Ens interessa publicarlos, pera dar ideya del nòstre pensament en certes coses.

a) Reglament exterior

1. La *Escòla de Mèstres* té per objecte fer bons educadors d'abdós sexes, dántelshi no sòlsament la instrucció que l'Estat exigèix pera'l títol oficial, sinó, ádemés, totes les ensenyances que donen als mèstres els païssos saxons, y, sobre tot, aquèlla educació y sentit especial que són el secret dels veritables educadors.

2. Pera ingresar se necessita:

a) Solicitar examen d'ingrés en Septembre, Janer o Maig, per mèdi d'impresos que's faciliten a la Secretaria.

b) Ser aprovat a tots els exercicis dels exàmens d'ingrés, que's verificarán del 25 al 30 dels citats mesos.

c) Presentar el Baptisme (del Registre Civil), legalisat per 3 notaris y Certificat de vacunació d'un metge qualsevòl.

d) Ser subvencionat per alguna entitat, ab la quòta mínima de 10 pessètes mensuals; o bé pagar mensualment una quòta proporcional a la fortuna del interessat, sent la mínima de 15 pessètes.

e) Tenir 13 anys ans d'acabar el de matrícula, tractantse d'alumnes subvencionats; y 10 anys fets, si són alumnes particulars.

f) Subjectarse a tots els Reglaments y Direcció de la Escòla.

g) Portar 2 bates uniformes, modèl de la Escòla, y alguns obgeectes que's detallen a la Secretaria.

3. La Escòla té 6 cursos: **un de preparatori** pera l'ingrés a les Normals Oficials; **dos d'Elementals** pera *mèstre elemental*; **dos de Superiors** pera *mèstre superior*; y **un d'ampliació** pera preparar a oposicions d'Escòles y també, pels qui sobressurtin, a *oposicions a càtedres* d'Escòles Normals.

4. L'ensenyança serà cíclica en sos 5 primers cursos; dantse a tots les mateixes matèries, desenrotllades, en extensió y intensitat, en 5 cicles graduals.

Aquèstes assignatures serán:

a) ESTUDIS PEDAGOGICHS

Pedagogia general (Psicologia, Llògica, Metodologia, Organissació).
Pedagogia Nacional Catalana (càtedra dels Estudis Universitaris Catalans).

Educació de la Voluntat (Ètica, Caràcter, Sociologia).

Història de la Pedagogia (general, d'Espanya y de Catalunya).

Drèt y Llegislació (universal y d'Espanya; general y escolar).

Economia (general, política y domèstica).

Higiene (Anatomia, Fisiologia, Medecina vulgar; Antropometria).

Dibuix pedagògich (sistema Mont-d'Or).

Estètica (Arts y sa Història; educació del gust).

Gimnàssia suèca (teoria y pràctica).

b) ESTUDIS GENERALS

- Llenga Catalana (ab Gramática general).
- Llenga Castellana (ab Vocabulari y práctica parlada).
- Llenga Francèsa (idem).
- Religió (Dogmática, Història Bíblica, Eclesiàstica y de les Religions).
- Geografia (Cosmografia y Estadística; de Catalunya, d'Espanya y general).
- Història (extèrna y de la Civilisació; general, d'Espanya y de Catalunya).
- Literatura (catalana y general).
- Aritmètica (racional, càlcul, comptabilitat, Algebra).
- Geometria (Trigonometria, Aplicacions al Tall y als Treballs manuals).
- Dibuix linial (geomètrich y aplicat).
- Ciències Naturals (Zoologia, Botànica, Mineralogia, Geologia).
- Agricultura (teoria y práctica; Meteorologia).
- Indústria (Mecánica, Física y Química).

c) ESTUDIS ESPECIALS

- Politàsa y Tracte social.
- Caligrafia (llètra vertical nòrt-americana).
- Taquigrafia (sistema Garriga reformat).
- Música (solfa, piano, coral).
- Lectura-Escriptura.

d) TREBALLS MANUALS

PELS NÒYS

- Fusteria sobre moblatge escolar.
- Ferreria sobre obgetes científichs.
- Marqueteria ab sèrres a mà.
- Tornejar.
- Explotació d'aus y mèl.
- Treballs agrícoles.
- Treball en paper y cartró.
- Modelar.

PERA LES NÒYES

- Cusir blanch y de color.
- Tall de ròba. Mòdes.
- Brodar y tapiceria.
- Malla, ganxèt, mitja.
- Flòrs y papers artístichs.
- Cuinar.
- Jardineria.
- Rentar.

e) CONFERENCIES

Una de lliure cada setmana per una notabilitat.

Una de moral cada setmana, pel director esperitual.

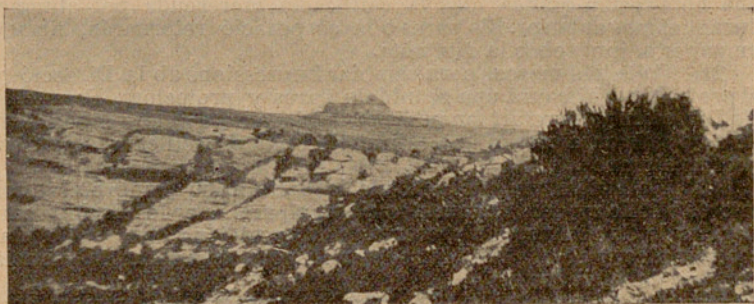
5. La instrucció serà práctica. Els museus, gavinèts d'experiments, coleccions, aparèlles, bibliotèca, etc., funcionaràn constantment. Desterrada la explicació, s'empleyarà'l diàlech entre mestres y alumnes, la intuició de lo que s'expliqui, sia ab els obgetes reyal,

sia ab llur representació ab la potent llanterna de projeccions elèctriques de la Escola.

6. Al 6.^è curs hi haurá repás de tot lo del 5.^{nt}, ampliació de Ciències o Llètres, Llatí y Alemany o Inglès.

7. Els llibres quedaran reduhíts a la més petita expressió, substituinte la falta de textos bõns per una fulla diària hont constin, molt resumides, les rahons, práctiques, etc., que s'hagin explicat.

8. En les classes que s'ho pòrtin, nòys y nòyes tindrán aula apart: labors, gimnàsia, etc. En lo demés se seguèix el sistema co-educatiu, baix la vigilància dels professors, la direcció del director general y la intervenció del director esperitual.

Cimals de Sant Llorenç del Munt, (1200 m.) (Fot. del Sr. Bardina.)

9 La netèja, conservació y arreglo dels gavinèts, musèus, etc., y fins del local, va a càrrech, alternativament, de tots els alumnes. També ells pòrten la Secretaria, administració y totes les feines de la Escola. No's fa cap distinció en rès en prò de cap alumne.

10 Les úniques festes són: les de precepte, tardes de Carnaval, del 23 Desembre al 2 Janer inclòsos, del dimecres Sant al següent dimecres inclòsos, y la diada de Sant Jòrdi.

11. A la Escola no hi ha prèmis ni càstichs de cap mènca. L'alumne de conducta irregular no més pòt ser expulsat de la Escola, temporal o definitivament. Els concursos sòls podrán organísarse ab prèmis consistents en cantitats en metàlich pera'ls guanyadors, les quals ingressarán a la Caixa d'Estalvis Escolar, a nòm d'ells.

12. Hi haurá, al mènys, 2 excursions mensuals, ab el triple fi higiènic, moral y científich. No hi pòden assistir més que'ls alumnes, professors o conferenciants excepte a les de nit.

13. Complèten la educació de la Escola váries institucions complementàries, com la *Caixa Escolar d'Estalvis*, *Escòles práctiques* agregades, *Vetllades* y funcions escolars, *Classes per correspondència* exercides per alumnes llestos, etc.

14. Escola integral en tot, y més educativa que instructiva, en tot tendirà a n'aquesta integralitat y a n'aquèt sentit educatiu: fer hòmes-mèstres; no memoristes desequilibrats.

15. Les classes duren de 8 a 12 del matí y de 3 a 7 de la tarda, fentse les excursions, generalmeut, en hòres extraordinàries dels dies festius.

16. Fins que's logri establir una *Cuina Econòmica Escolar*, els alumnes, ab permís del director, podrán dinar al local de la Escola degudament vigilats.

17. Les mensualitats, tant particulars còm de corporacions, no, omplint encara els gastós oficials justos, se paguen també als istius y cada mes, per endavant.

18. El maxim d'alumnes de cada curs és 20. Cada un té son pupitre, calaixos apart, y tamborèt, modèl-especial, amotllat a totes les prevencions higièniques y pedagògiques.

19. El curs dura del 1 Octubre al 30 Juny. Del 16 Juliol al 16 Setembre hi han els cursèts d'istiu, que duren de 8 a 1 del matí.

20. El 5 de cada més serà remesa als pares y entitats protectores una nòta-resúm-gràfica de la calificació merescuda pel alumne, durant el mes anterior. Els pares o la corporació retornarán, firmat, un paper adjunt sobre la dita nòta.

21. Cada trè's mesos, pera cambiar impressions ab la Direcció y el professorat, hi haurá una reunió de pares y protectors. Pera ells, els Directors y Secretari tenen visita diària, a hora determinada. A fi de curs se'ls darà escrita una calificació final especificada, dels respectius alumnes.

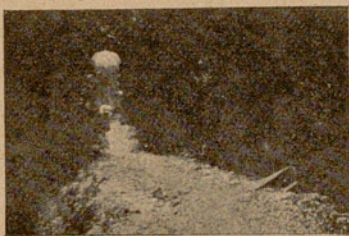
22. La Escola, un còp acabada la carrera, se compromet, per interés públich y dels alumnes, ja a escamparlos per lés Escòles particulars de Catalunya, ja a presentarlos a oposicions oficials de places vacantes, y ab el pès de la seva influència, assegurar la justícia per part dels tribunals.

23. Pel any escolar de 1907-08 hi han montats els 3 primers cursos: ingrés y dos elementals. Pera més detalls, tant la Direcció còm la Secretaria tenen despaig diari a hores determinades.

b) Els manaments del bon mestre

1

Tots són germans. Tots, de fet, són estretament solidats pera'l bé y pera'l mal. El bé del un retopa infaliblement en els altres. El mal d'altri, a la llarga, es nòstre mal. Per altruisme y per egoisme devèm cooperar a la perfecció dels demés. L'indiferent y l'envejós laboren llur pròpia ruina.

Les nòyes de l'avantguarda d'una Excursió. (Fot. del alumne J. Bonsoms)

d'acció, y, per lo tant, dels triomfadors. Escull com a mèdi una educació que't fassi apte, pera *la vida del teu temps*.

2

No t'accontentis ab l'estatu quo. Tingues ilusions, maquina projectes, elabora desitjos, pugna pera realisarlos. Tot y treballant pera la perfecció dels altres, vulgues ser més que ells: més fort, més bò, més sabi, més rich, més bell. Y lluita, pera serho, fòrtament, astutament, però moralment. Així serás home

3

Les dificultats són la sal que saboreja la lluita. Lluita sense dificultats es sòl sense llum. Home sense lluita és paràssit extirpable. Les dificultats abunden en bellesa, a voltes tràgica. Al inútil l'acobarden; al predestinat l'ageganten. Home de projectes, que comença y no acaba ab inconstància, home barbre. Les coses se comencen, se treballen, se llimen, se perfeccionen, s'acaben. Enginy, empresa, constància.

4

No vulguis lo impossible. Y pera conèixeho, mida bé abans les teves forces, sense presumpció, però també sense defalliments de cap mena. Les teves aptituts, el teu enginy, la teva inspiració. Per un és possible lo que per altres, més d'un cop, es impossible. Y si'l resultat d'una empresa no t'és favorable, tampòch t'has d'espantar. Si la fruïció del triomf te porta la satisfacció de tes nobles aspiracions, la conformitat en la desgràcia te donarà trèmp pera llençar-te adelerat cap a la realisació d'altres empreses més altes. La por no l'ha de conèixer l'home digne. No perdís may la serenitat. Y menys encara l'esperança.

5

No creguis les dites dels altres, sinó les òbres. Y si has d'atenirte a paraules, mira llur veritat més que llur bellesa, però tampòch descuidis llur bellesa. Tu no diguis may, sense necessitat absoluta, *faré* tal cosa. El futur és el segell dels homes inútils. *Faig* això, *faig* allò. Aquests són els homes fecons, els qui serán, els qui són.

6

Fes les coses perquè es ton dever. Jamay per por a premis ni a càstichs. Així serás bò y viurás tranquil. Ara, si, més que per dever, saps obrar per entusiasme, per ilusió conscienta, llavors viurás la veritable vida y t'omplirà de plaher el lluitar constant, ardit, rítmich dels homes forts.

7

Admira la bellesa. La bellesa del sòl, de la lluna y dels cèls. La bellesa dels bòschs, del torrents, dels mars y de les tempestes. La bellesa de la gràcia y del parlar. La bellesa de lo bò, del enginy, de la força y de les lluites. La bellesa del esperit, dels còssos, de les passions. La bellesa de la casa, del vestit, del cutis nèt, del trespòl curiós. La bellesa de la riatlla y del plorar. Vulgues fruirla la vida, disfrutar, actuar. Estima'l sòl, l'aire, la ciència, el treball, per lo que tenen d'utilitat, però, més encara, per lo que tenen de fruïció. Ama'l menjar, el bèure, les ilusions, els goigs. Amaho moralment, però apassionadament, intensament, alegantment. Gaudeix fortament aquesta vida, sense barrarte'l camí a un etèrn goig posterior.

8

Pòsa cada còsa en son llòch; cada acció en son temps. Es aquèt un secret de bellesa, de ritme, d'estalvi, de bonhumor y de saviesa.

Ni l'estar sòl, ni'l viatjar, ni'l descansar, ni'l treball més febrós són motius suficients pera arrencar una còsa de son lòch propi, pera engendrar una acció fòra de temps.

9

No't deixis may dir descastat Y per lo tant, no'n siguis. Que en dir la veritat hi pot haver imprudència, no injustícia. Menys toleris jamay que't diguin dolent o viciós. Y per lo tant, no'n siguis. Però encara menys comportarás que't diguin tonto o inútil, padró d'ignominia en aquèts temps. Y pera que no t'ho diguin, no has de serho.

10

No tothòm servèix pera tot, ni tots els predestinats a sobressortir poden sobressortir en qualsevòl còsa. Una veu interior,—fonda, però perceptible, si és escoltada—ens diu que tirèm cap ençà o cap enllà. No't fiquis màstre, si no t'ho diu aquèsta veu que no enganya, si no tens vocació. Pots ser bon advocat, bon fuster, bon metge, bon escombraire, bon capellà; però no serás bon màstre. Màstre ab vocació, és el ser més feliç entre ses engunies; pasturant els pobles realisa son plaer. Màstre sense vocació, és la vida més desgraciada y insoportable que puguis imaginarte. No servirás pera màstre si a la vocació no hi acompanyes la ilusió y la voluntat de ser més hò, més perfecte que'ls altres.

Descansant del jòch, a la Rabassada
(Fot. de la alumna Mercè Carbonell.—Curs Ingrés.)

c) Reglament interior

Es inútil posarlo sençer, per referirse a petits detalls d'administració y disciplina. Es curtíssim y está basat en l'ideya de fer als alumnessers conscients, que complèixin sempre per dever y per entusiasme.

L'article 2 dètermina que les hores de classe són de 8 a 12 y de 3 a 7. L'article 5 distribueix els intermèdis de classe. El 7 senyala els armaris y caixons pera cada alumne. El 9 determina que cada setmana hi haurá una alumna o un alumne encarregat de rèbre visites, y dos alumnes pera marcar l'ordre dels treballs, entrades y sortides, etc. L'11 diu que no hi ha més càstich que la no assistència a una o váries classes o la expulsió. El 14 senyala les hores de despaig de la direcció, secretaria y oficines. El 15 faculta als alumnes pera sortir de classe sempre que vulguin.

d) Reglament d'excursions

L'article 2 diu que la Escola pagarà tots els viatges dels alumnes. El 4 dona regles sobre traço d'excursions. El 6 parla del funcionament del «Botiquin.» El 7 explica la manera de recullir, durant les excursions, material pera museus. El 9 senyala els nens y nenes que, alternadament, han d'historiar les excursions.

e) Horari d'assignatures

PRIMER CURS: Geometria, 2 classes setmanals.—Catalá, 2.—Religió, 2.—Higiene, 1.—Geografia, 2.—Francès, 2.—Agricultura, 1.—Ciències, 1.—Pedagogia Nacional, 2.—Història de la Pedagogia, 1.—Pedagogia general, 2.—Drèt y Llegislació, 2.—Politèsa, 2.—Dictat, 2.—Educació de la voluntat, 2.—Castellá, 2.—Retòrica, 1.—Economia, 1.—Història, 2.—Química, 1.—Física, 1.—Taquigrafia, 1.—Aritmètica, 2.—Dibuix, 2.—Estètica, 1.—Solfa, 2.—Lectura o Conferència, 1.—Labors de totes mènes (nòyes), 12.—Gimnásia, 2.—Cada classe dura uns 50 minuts, haventhi unes 42 hores setmanals de classe y unes 8 hores de descans, ademés de la Gimnásia.

CURS INGRÉS: Seguint, en general, la mateixa marxa, se distingia del primer curs en tenir 4 classes setmanals de lectura catalana y castellana y 2 classes mènys de Pedagogia y una de Geometria. Tot lo d'aquèt curs, naturalment, dintre d'un cercle molt mènys intens que les mateixes matèries del primer, baix les regles d'un sistema rigurosament cíclich.

Els tallers de la Escola.

Lliçó de fusteria, pel màstre obrer en Josèp Sobré. (Fot. del senyor Brangulí.)

f) Llista d'alumnes. — Noyes

	NOMS	ANYS	ENTITATS PROTECTORES	NATURALES
Ingrés.	Srta. Sara Kirchner Catalán.	13	Agrupació Catalanista del Cassino Mercantil.	Barcelona
	» Orósia Kirchner Catalán.	14	Matrícula particular.	»
	» Ramona Aiguaviva Romeu.	13	Unió Catalanista.	Granollers
	» Concepció Aiguaviva Romeu.	15	Cambrà Agrícola Oficial del Vallès.	»
	» Enriqueta Santaló Nieto.	15	Centre Autonomista Català de Sant Gervasi.	Barcelona
	» Maria Teresa Pelegrí Mas.	12	Federació Escolar Catalana.	»
	» Josepa Salvat Gil.	13	Ateneu Barceloní.	Reus
	» Teresa Font Clot.	14	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	Barcelona
	» Angela Dabán Tormo.	14	Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.	»
	» Carme Guasch Suau.	17	Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou.	Picamoixons
Primer curs.	Srta. Esperança Fábregas Santamaria.	17	Matrícula particular.	Barcelona
	» Mercè Fábregas Santamaria.	15	» »	»
	» Emília Florenza Martí.	16	» »	»
	» Dolors Tudó Cots.	20	» »	»
	» Dolors Balmas Jordana.	16	Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria.	»
	» Pauleta Gualba Pujal.	16	Matrícula particular.	»
	» Marina Canibell Buxó.	15	Agrupació Regionalista de Terrassa.	»
	» Matilde Kirchner Catalán.	16	Matrícula particular.	Borjas del Camp
	» Mercè Sureda Llobet.	15	» »	Barcelona
	» Carme Rotger Bassetas.	18	» »	»
	» Teresa Rotger Bassetas.	16	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	»
	» Mercè Serret Sirera.	17	Associació Catalanista de Montblanch.	Montblanch
	» Dolors Busquets Farré.	15	Ajuntament Constitucional de Barcelona.	Barcelona
» Dolors Peris Miquel.	16	Associació Catalanista d'Agramunt y sa Comarca.	València	
» Maria Puig Barella.	18	Ajuntament Constitucional de Sarrià.	Sarrià	

Total: 16 nenes de primer curs y 9 d'ingrés; 10 nòys de primer curs y 10 d'ingrés. Es a dir, 25 nòyes y 20 nòys: 45 alumnes.

Hi hagué, per diverses causes, alguns moviments entre ells. El nèn Joaquím Torres tingué de cessar per malaltia que ja tenia al ar-
rivar, quedant suspena la subvenció que per ell pagaven les Escòles
del Districte 2.^{on}. La nena Mercè Fábregas sospengué sos estudis de
mèstra. La senyorèta Tudó'n sortí pera continuarlos a casa seva. La
senyorèta Florenza no's presentá a exámens, quedant eliminada. Les
nenes Ramona Aiguaviva y Josepa Salvat tingueren de sortir, la
primera per malaltia infecciosa y la segona per escassetat de medis
en sa família. Les nenes Mercè Sureda, Assumpció Aiguaviva, Sara
Kirchner y Maria Teresa Pelegrí, pels resultats dels exámens, han
quedat expulsades. La Enriqueta Santaló tingué de suspendre'ls es-
tudis per falta de base de cultura. Això, afegit a que, per dissolució de
la «Federació Escolar Catalana», han quedat suprimides les dues sub-
vencions seves, y igualment la de la «Cambra Agrícola del Vallès», va
motivar la admissió dels següents nous alumnes, ab les següents en-
titats protectores:

NOMS	ANYS	ENTITATS PROTECTORES	NATURALESA
Srta. Mercè Carbonell	13	Unió Catalanista	Barcelona
> Mercè Biosca Caso	18	Centre Aut. Catalá de S. Gervasi	»
En Joan Sagués Juliá	17	Ateneu Barcelonés	»
> Josep Pedrol	18	Ateneu Dem. Reg. del Poble Nou	Reus
> Ramon Espina Pujol	16	Agrup. Cat. del Càssino Mercantil	Isona (Lleida)

La Diputació de Barcelona, a pesar d'haver votat la subvenció a 6
alumnes, no començarà a ferla efectiva fins el pròxim Octubre, co-
menç del curs 1907-908.

V

Resultats. Ensenyança

Fins aquí les bases. Aném a criticar el funcionament y a precisar
els resultats, lo qual ens darà la clau pera les reformes a introduir al
pròxim curs de 1907-08.

Respecte de l'ensenyança, aném a detallarne les peripècies, ja que
precisament aquí es hont no vam recullir tots els resultats que n'es-
peravem.

El nòstre ideal instructiu, pur, es un trasbalsament complert de
la actual metodologia normalista. Treure tota la palla inútil; agregar-
hi molts coneixements útils, no obligats ara; rès de teorisar a priori,
sino veure, tocar y fer—fer sobre tot—les coses, y després, per in-
ducció socrática, teorisarles.

Però aquest ideal ja de moment vam tenir d'aigualirlo. Ens trova-
vem ab que, divent examinar-se els alumnes en centres oficials, no
hi havia més remey que donar *lo que allá exigissin y tal y com ho exi-
gissin*. Això vam conciliarho ab el nòstre ideal, proposant que cada

professor fes un programa seu y l'expliqués com se dèu, y, a les últimes setmanes, acomodés lo sabut als programes oficials.

Y ara, a n'aquèsta dificultat immensa de tenir d'amotllarse al criteri d'altri, se n'hi van afegir tres més:

1.ª El que a n'alguns professors no'ls va semblar bé fer el programa seu, y's limitaren a explicar els programes oficials; els uns professors, per creure llealment que això era lo més útil; altres, per haver començat el curs molt tart (alguns al Febrer) y no disposar de pròus hòres pera explicar tants programes.

2.ª Que'ls qui van seguir el sistema dels 3 programes se troaven molts cops ab tres criteris distints de doctrina, tres métodos diferents, tres extensions diferents en la graduació de la intensitat ab que devia desenrotllarse'l curs.

3.ª A la falta de molt material pera poder fer coses gráfiques, degut, pel un cantó, a la escassetat de medis dintre de les grans necessitats científiques; y pel altre cantó, a no poder tenir als nostres tallers de fusteria més d'un hòme que'ns anés provehint d'aquèst material, ajudat del alumnes, llavors quasi inútils pera aquèstes coses, per ells may vistes.

Y a n'aquèstes quatre grans dificultats (imposició de programes oficials, explicació sola d'aquèts programes, contradicció de programes y falta de material) se n'hi afegiren dues més, aquèstes ja previstes desde'l principi, però impossibles de solventar ara per ara:

Primera. El desconeixement absolut de la metodologia per part de alguns dels professors, per altre cantó notabilitats tots en el llur ram; desconeixement que els portá (junt ab la premura de temps) a teorisar massa, a explicar massa a veure y a tocar y a fer pòch.

Segona. La absoluta impossibilitat de que ni jò ni'ls dos meus companys organitzadors poguessim vigilar constantment

les ensenyances, unes hòres per donar classes simultànies ab els altres professors, altres hòres—les més—per tenir de guanyarnos per altres cantons el nostre pa de cada dia.

Y a n'aquèstes grosses dificultats se n'hi afegia un'altra encara, defecte originari, que'ns portá no pòchs enrenous. Pera la admissió y classificació dels alumnes ens vam fiar dels dictàmens que de cada un ens van dar els llurs mestres primaris, els pares y les societats. Y així resultá que foren admesos alumnes que de cap manera estaven capacitats pera seguir les explicacions dels nostres professors; molts per manca absoluta de tot coneixement, llevat de llegir y escriure;

Lliçó de Química, professor Dr. Girona. (Fol. Brangulís)

altres—lo més deplorable—per falta absoluta de la capacitat mínima necessària pera cursar la carrera del Magistèri.

Aquèstes greus dificultats ja dirèm després com aném a solventar-les en el nou curs que estèm per començar. Ara, és necessari recalcar també els bons resultats, ab la mateixa claretat ab que hem confessat els inconvenients.

Aquèts inconvenients y resultats relativament pòch satisfactoris, ho són comparantlos ab l'ideal nostre. Ara, si'ls posém al costat dels coneixements que's solen adquirir als Centres Oficials similars, els nostres fruits són immensament superiors, per rahons fàciles de comprendre.

A la Normal Oficial els donen 9 assignatures. Nosaltres els en dem altres 16, tant importants com la Educació de la Voluntat, Pedagogia Nacional, Francès, etc., com pot vèurer en el quadret que porta'l Reglament exterior.

Els hem fet moltes assignatures abolint la explicació, discutint els alumnes entre si, cooperant tots, per mèdi de procediments inventius, a les afirmacions científiques.

La pràctica ha precedit quasi sempre a la teoria. Al explicar la respiració, la estudiaven sobre un conill, badat el pit pels mateixos alumnes. Al estudiar la ventilació escolar, eren construïdes pels alumnes en la fusteria les diverses combinacions pera tenir corrents superiors d'aire. Al parlar del telegraf, en funcionava un construït *in totum* pel professor. Els còssos químichs eren tocats y maneجات pels alumnes. Y així de les demés assignatures, arrivant la màquina de progeccions elèctriques allà hont l'exemplar viu no podia ser al alcanç dels nostres alumnes.

El professorat, malgrat ses deficiències pedagògiques y sos compromisos de temps, és una selecció evident de teòrichs que domina llurs matèries y assistí ab bastanta regularitat.

Aixís es que'ls resultats, petits per lo que volíem, foren grans comparats ab els que s'acostumen obtindre en llòchs similars.

El resúm de lo explicat és:

Castellà.—Tota la teoria gramatical.—Lectures, anàlisis, composició, exercicis. (Apunts).

Catalá.—Les regles capdals d'Ortografia.—Pràctiques escrites.

Francès.—Vèrps *parler, avoir y être*. Pronoms y adjectius. Vocabulari més elemental. (Apunts).

Pedagogia Nacional.—Teoria de les nacionalitats. La nacionalitat catalana. Caràcter de la nostra Pedagogia. El problema de la educació, com deü concretarse a Catalunya.—Cartes comarcals y nacionals. Distints dibuixos explicatius del text.—Concur de treballs per Nadal. (Apunts).

Pedagogia general.—Resúm de tota la Doctrina pedagògica, (educació, metodologia, organisió d'Escòles).—Pràctiques pedagògiques. (Apunts).

Educació de la Voluntat.—L'hàbit. L'entusiasme. Les passions. La manera d'obrar. Les qualitats de la bona voluntat. El caràcter.—Casos pràctichs.

Història de la Pedagogia.—Brevíssim resúm general.

Aritmètica.—Sistemes mètrichs antics y decimal. Numeracions. Les 6 operacions fonamentals. Divisibilitat. Números complexes. Regles de tres.—Problemes y càlcul mental. (Llibre).

Geometria.—Tota la plana, extensa. Nocions de la del espay.—Medicions y problemes. (Llibre y apunts.)

Dibuix geomètrich.—Una 60.^{ena} de làmines ab més de 200 figures. (Apunts).

Dibuix artistich.—Alguns dibuixos, del natural, de flòrs, fulles y objectes vulgars (regadores, òlles, ampolles, etc.)

Geografia.—Física, política, astronòmica.—Mapes. (Llibre).

Història.—Universal y d'Espanya.—Mapes. (Llibre y apunts).

Religió.—Resúm de tota ella. Ampliació de la Fè. Història Sagrada ampliada. Doctrina.—Lectura de la Bíblia en sos troços més interessants. (Llibres y apunts).

Economia.—Prèu de les còses. Ofèrta y demanda. Llètres de cambi. Divisió del treball. Establiments de crèdit. Estalvi. (Apunts).

Higiene.—Anatomia, fisiologia, higiene.—Pràctiques fisiològiques ab cunills y granòtes. (Apunts).

Arts.—Història de les Arts desde la prehistòria fins als barbres.—Pràctiques al Museu Reyat del Parch. Progeccions a la llanterna elèctrica. (Llibre).

Gimnàsisa.—Saltar, escales fixes, còrdes, paraleles, carreres de resistència.

Literatura.—Nocions generals.—Explicació y redacció de rondalles.

Ciències Naturals.—Nocions generals.—Pràctiques ab exemplars. Excursions. (Apunts).

Agricultura.—Organografia general. Les arrels y les terres. Mènes de terres y de cultius.—Pràctiques al jardí.

Física-Química.—Nocions generals.—Pràctiques sobre propietats dels gasos y líquits, manèig del alambich, preparació l'assaigs funcionament del telegraf, dinamos, piles, etc. tot construible pels mestres mateixos sense capital metàlich.

Politèsa.—Tractaments y distintius indumentaris. Batèigs, enterros, casaments. Visites.

Taquigrafia.—Terminacions y prefixs.—Pràctiques.

Música.—Primeres nocions. Himne a la música. Cançons.

Treballs manuals.—Principis de fusteria, entrellaçats de paper, marchs de quadro, figures de paper.—Construcció de taules, capces, marchs y filat.

Labors.—Cusir, brodar, tapiceria, mitja, ganxèt. Jardineria.

Aquèt 2.^{on} curs aném a perfeccionar, sobre de tot, aquèsta part instructiva de la Escòla. Els fins als quals la guiarèm son: 1.er, despertar aptituts latentes, concretant les vocacions científiques; 2.^{on}, potenciar y vigorisar les facultats ja despertes, ab una acumulació de forces; 3.er, la educació intelectual com a costúm pensanta, com a rail que guii les forces acumulades; 4.^{rt}, instrucció general en tota mèna de coneixements, seleccionats segons el nòstre critèri de que s'han d'armar homes pera *viure la vida actual*; y 5.^{on}, el coneixement de tots els Programes Oficials, adhuc les parts inútils d'ells.

Lliçó de Labors, professora Sra. Soronellas,

VI

Exámens finals

Abans de cloure aquest concepte hem de posar els resultats dels exámens finals de curs y explicar el per què vam fer exámens y com els vam fer.

Dintre del nostre critèri la institució dels exámens finals de curs és absolutament inútil; pera molts, perjudicial. Aixís és que, per critèri unaním de tot el professorat, están trets dels plans de la nostra Escola.

Però'ns trovavem, com hem dit, ab una còlla d'alumnes sense base suficiente pera cursar en la Escola. Y subvencionats ells per entitats respectables, vam voler fer precedir la seva sortida de la Escola, d'una pròva irrecusable de que serien en lo successiu, si continuessin, un destorp pera la marxa nostra, un sacrifici inútil pera les entitats protectores y una pèrdua preciosa de temps per part dels mateixos alumnes. Aquèsta pròva no podia ser altre que uns exámens.

Pera ferlos, en lo possible, mènys dolents, vam rodejarlos de totes aquèlles precaucions que'l nostre critèri va dictarnos. Y estèm segurs de que vam ferlos no tant desastrosos com els dels establiments oficials d'ensenyança.

Vam fer consistir l'examen en 4 exercicis de cada assignatura.

1.er *Exercici escrit d'invenció*.—Vuit dies abans va senyalar-se un punt concret de cada assignatura, y els alumnes, consultant llibres, havien de redactarlo. Aquí coneixiem l'esperit seleccionador del examinat, el critèri en escullir llibres, la manya en resumir, ampliar o copiar, etc. Els 980 treballs d'aquèst exercici els guardèm catalogats.

2.^{on} *Exercici escrit a sòrt* (1 hora).—Era treta al etzar una lliçó de cada assignatura, que devia ser contestada pel alumne en 1 hora. Aquí midavem sa memòria, sa disposició explicativa, l'estat detallat de sos coneixements, etc. Guardèm també els 900 y tants treballs d'aquèst exercici.

3.er *Exercici oral* (uns 20 minuts a cada assignatura).—Preguntava el tribunal tot lo que li quadrava del Programa, pera certificar-se de la coneixença total de la assignatura, per part del examinat.

4.^{rt} *Exercici práctic*, consistent en fer un treball, tret a sòrt, dels que constituïen el Qüestionari práctic de les assignatures (problemes, coneixement d'ácits, traducció de llengües, medició d'habitacions, anàlisis de bèsties, confecció de mapes, construcció de sistemes de palanques y politxes, etc.)

La pròva, aixís, era rigurosa, però justa. Gat per llebra no podia passar pas. Segons la contesta's posava a cada exercici de 0 a 30 punts.

Y pera que cap etzar pogués influir en mal calificar un alumne, ni, en bona calificació, esforços acumulats d'estudi á última hora, en la nota final, ademés dels 4 conceptes d'exámens, ja dits, hi figuraven 4 conceptes més, terme mig de les notes del alumne durant el curs. Aquèts 4 conceptes són: *Assistència, Aplicació, Esforç de voluntat y Notes diàries*, marcant-se també de 0 a 30 punts en cada concepte.

Sumant els 8 conceptes y dividintlos per 8, tenim el terme mig de cada assignatura, terme mig—repetim—rigurós, però just.

Aixís, obligats a fer exàmens, els vam fer lo menys malament possible. Y fora de desitjar que'ls centres instructius que's tröven en semblant cas, ens imitessin en això.

Vetaquí, ara, una d'aquèstes nòtes d'assignatures:

Escòla de Mèstres

Baix la protecció dels Excms. Ajuntament y Diputació de Barcelona, Estudis Universitaris Catalans, Ajuntaments de Sarrià y Papiol y altres 20 corporacions.

1906-07

Núm. 18

Concepte *Historia*

Alumne: *Joan Saqués Julià*

Subvencionat per *l'Ateneu Barceloní*

Durant el curs.	{	Assistència, terme mig . . . Punts.	24
		Esforç de voluntat » » . . . »	15
		Atenció, terme mig . . . . . »	16
		Notes, » » . . . . . »	5
Exàmens	{	Exercici escrit, d'invençió . . . Punts.	0
		» » ab llibres. . . . . »	10
		» oral. . . . . »	5
		» práctic . . . . . »	8
		Resúm final, terme mitg. Punts.	<u><u>Dèu y mig.</u></u>

El Professor,

Ignaci Gall

El Vocal,

Josep Comas y Romeu

El Secretari,

Josep Leonart y Maragall

Està Bé. El Director,

J. Bardina

Sumant totes les nòtes mitges d'assignatures, y dividint la suma pel nombre d'elles, tenim el *terme mig total* de cada alumne.

Vetaquí'l resúm total d'un alumne, pera mòstra.

Escòla de Mèstres

Baix la protecció del Excms. Ajuntament y Diputació de Barcelona, Estudis Universitaris Catalans, Ajuntaments de Sarrià y Papiol y altres 20 corporacions.

Curs 1906-07 Núm. 3 Resúm de les qualificacions

Alumne Joan Rotger y Bassedas
subvencionat pel **Ajuntament C. de Barcelona**

CONCEPTES	Assis- tència	Esforc volun- tat	Com- porta- ment	Notes curs	Exerc. inven- ció	Exerc. escrit	Exerc. oral	Exerc. prác- tich	TERME MIG
Administració.	—	6	6	25	6	—	9	25	12
Agricultura.	29	24	11	—	29	8	30	10	19
Aritmètica	25	15	17	19	29	10	15	5	17
Ciències naturals.	28	14	9	—	29	23	22	24	21'5
Dibuix.	28	12	8	20	22	16	25	22	18'5
Economia.	29	17	15	—	8	18	20	—	17'5
Educació física.	28	21	28	21	—	—	—	21	24
Educació voluntat	21	8	5	11	13	13	28	—	14'5
Estètica	—	30	—	—	30	30	30	30	30
Física-Química	29	15	10	—	12	10	13	80	17
Geografia.	25	9	12	17	20	20	20	20	19'5
Geometria	28	10	10	18	20	22	24	20	19'5
Higiene	23	8	6	12	12	28	24	22	16'5
Història	26	10	6	21	16	25	11	16	16'5
Llenga castellana.	15	5	0	20	20	12	6	9	10'5
Llenga catalana	18	5	0	18	18	8	19	25	13'5
Llenga francesa	22	24	10	18	11	18	15	10	17'5
Pedagogia general	16	13	8	17	23	26	15	29	17
Pedagogia nacional.	19	9	6	18	25	20	15	17	16'5
Política	24	7	6	—	17	30	20	5	15'5
Religió.	26	12	12	4	—	20	30	20	16
Solfa	25	30	15	—	—	—	20	30	25'5
Taquigrafia.	20	10	18	—	—	—	—	—	16
Treballs manuals	20	14	17	—	—	—	24	22	19'5
Vida comú	9	6	6	8	0	0	5	7	4'5
TERME MIG.	23'5	13'5	10'5	16'5	17'5	17'5	19'5	19'5	17'5

Y així, per una senzilla combinació, hem tingut, en números exactes els punts que calça cada alumne en cada assignatura; el valor total de cada un; y fins els termes mitjos totals d'atenció, esforç, etc.,

com se pot veure pel següent resultat final:

Resultat final del curs									
ALUMNES	Assis- tència	Esforç volun- tat	Com- porta- ment	Notes curs	Exerc inven- ció	Exerc. escrit	Exerc. oral	Exerc. prác- tich	Cièn- cies
M. Aiguaviva.	15'5	14	12	2'5	4	4'5	6'5	4	8'5
Masvidal.	26'5	18	20'5	17	18	15	16	18'5	18'5
Sagués.	22	12'5	12'5	8'5	7'5	8	7	7	11
Matilde Kirchner.	22	12'5	20'5	14'5	18'5	16'5	17	18	18'5
Espina.	24'5	12'5	11	16	11	9	18	18'5	11
Fornaguera.	24'5	15'5	15'5	14'5	15'5	16'5	15'5	14'5	17
Blanch.	24'5	19'5	15	20	17	18'5	18	19	19
C. Rotger.	15	15'5	17	17	17	15	14	12	16'5
A. Puig.	27	21	16	12'5	16'5	11'5	13	12'5	16'5
P. Solé.	23'5	12	14	13	14	14	16	13'5	15
T. Font.	25	20	22'5	18	4'5	12	18'5	16	17'5
P. Bach.	26'5	16'5	21	15'5	16'5	16	20	20	19
M. Sureda.	23'5	4'5	13'5	3'5	4	4'5	6'5	7	10'5
M. Sarret.	28	8'5	7'5	3	8	8	6'5	9'5	9
J. Batllori.	24'5	16'5	18'5	18	20'5	14'5	21	19	19'5
A. Aranda.	22'5	10	9	7	9'5	7'5	9'5	11	11'5
T. Rotger.	24	18'5	12	9	10	17'5	12'5	12'5	16'5
D. Busquets.	27'5	17'5	23	16	17'5	16'5	15'5	17	19
E. Florenza.	7	1	9	1	14	10	1	5	0'5
A. Bonsoms.	23	30	9'5	11	8	10	12'5	13'5	13'5
F. Sòrt.	26'5	38'5	19'5	21	17'5	15'5	20	19'5	20
M. Canibell.	24	14'5	18'5	7'5	8'5	10	12	11	15'5
A. Queralt.	24'5	15	19	17'5	8	9'5	16'5	15'6	13'5
D. Balmas.	23'5	11'5	9	10	11	11'5	15	15	13'5
A. Martorell.	21	15	11	18'5	17	15'5	22	24'5	18'5
M. Carbonell.	24'5	10'5	88'5	5'5	4'5	6'5	5'5	7	10'5
F. Foguet.	26	20	23'5	21'5	22	19	23	23	22'5
R. Sabater.	26'5	20'5	23	23	22'5	19	24	20'5	21'5
C. Guasch.	21'5	11'5	10	5'5	4	6'5	6'5	13'5	10
T. Pelegrí.	21	5'5	6	7'5	5'5	4	8	9	9
J. Adrián.	25	16	11	11	18	17'5	18'5	20'5	19
P. Gualba.	19	18'5	18'5	14'5	11'5	10'5	14'5	11'5	15'5
D. Peris.	23'5	9	9'5	2'5	15'5	10'5	4'5	10'5	10'5
P. Rebaseda.	22	10'5	19	9	6	5	5'5	8	12
J. Rotger.	23'5	13'5	19'5	18'5	17'5	17'5	19'5	19'5	18
J. Barroso.	24'5	11'5	19'5	13'5	1	11'5	10'5	12'5	14
Ll. Agell.	23	27'5	13'5	17	14'5	11'5	16'5	17'5	16
S. Kirchner.	25	8'5	9	5'5	6	5'5	8	10	9'5

La nena Kirchner (O.) no's pogué examinar per malaltia; la Mercè Biosca, per haver ingressat a fi del curs; la senyoreta Esperança Fábregas, per ser ja mestra elemental; l'alumne Josèp Pedròl, per fer la revàlida oficial. La nena Dabant, entrada a fi de curs, s'examinà de pòques còses.

Com que'ls Estatuts marquen que, pera passar al curs següent, se necessita no tenir en cap assignatura menys de 5 punts y que'l terme mig total arribi a 15; y ademés que menys de 5 punts en 3 assignatures representa la expulsió, va resultá que'ls alumnes Aranda, Rabaseda, Rotger, Barroso, Sagués y Bonsoms y les nenes Carbonell, Gualba, Sureda, Peris y Serret s'han de quedar al mateix curs l'any que vé; y'les alumnes Aiguaviva (A.), Guasch, Kirchner (S.), Pelegrí y Florença queden fóra de la Escòla.

Aixís, una còsa pèssima com els exámens dels paissos llatins, vam convertirla en quelcòm viu, just y passador, tant, que caldria—com ja s'ha dit—que les Escòles que, per fas o per nefas, han de ferne, tinguessin en compte aquèst sistema nòstre, carregós pel màstre, però evidentment superior als usats avuy a tot arrèu.

La feina d'exámens fou gran. Quaranta y tants alumnes ab 25 assignatures efèliques y 8 exercicis a cada assignatura representen alguns milers d'exercicis.

Aixís es que van funcionar durant 15 dies—inclòses les festes—dos tribunals, de 8 a 1 del matí y de 3 a 8 del vespre, acabantse a la fi del Juny aquet període de feina pesada, inconcebible.

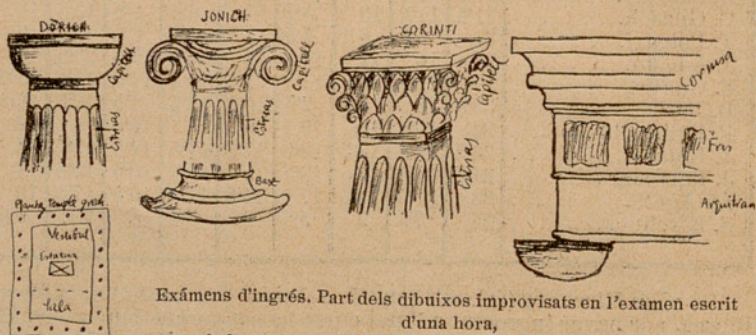
Del 30 de Juny al 15 de Juliòl va havèrhi festa, entenèmnos, pels alumnes, a l'Escòla de Màstres. Desde'l 15 del ultim van funcionar *Cursets d'istiu*, començats aquèst any per via d'ensaig, en que s'han donat lliçons sobre variades y curioses matèries, havènti cooperat professors de l'Escòla y'l nostre bon amich Dr. G. Estrany.

Respecte a exámens a les Normals Oficials, per nosaltres no tenen més importància que la necessitat ineludible del títol. Perxò no més farem constar dues coses, que sòn les úniques interessantes respecte d'aquèst extrém:

1.ª Que tant a la Normal de nòys com a la de senyorètes van fer als nòstres alumnes bona justícia, barrejada, encara, pot ser, de certa benevolència, contra lo que molts creyen. Els professors y professors oficials se portaren magníficament bé, devent nosaltres remerciar llur imparcialitat desde aquí.

2.ª Que tenim oficialment aprovats els suficients alumnes pera fer l'any vinent un segón curs, un primer curs y un curs d'ingrés.

Molts alumnes haurán guanyat á la Normal oficial dos cursos:

Exámens d'ingrés. Part dels dibuixos improvisats en l'examen escrit d'una hora, pel alumne A. Martorell. 'Assignatura d'Història de les Arts.)

ingrés y primer curs; alguns el mateix mes de Juny; altres examinantse de primer curs en els exámens de Septiembre; y fins alguns s'han examinat d'ingrés y primer curs al Septiembre, impossibilitats de ferho al Juny per no tenir l'edat reglamentária. Pera'ls qui s'examinen al Septiembre han fet classes especials durant tot l'istiu els senyors Bardina, Soronellas, Jové, Girona y Gall, repartintse les diferents assignatures. Els alumnes que han guanyat 2 cursos són: Busquets, Puig, Segarra, Adrián, Batllori, Blanch, Bach, Barroso, Foguet y Fornaguera.

VII

Resultats. Educació física

La fortalèsa del còs, además de contribuir a la harmonia y equilibri personal, és la ferma base dels homes potents y de les races enèrgiques. És tant vulgar ja això, que ni al nostre retraçat país hi ha un que ho negui.

Però, n'hi han gaires que ho practiquin? No som nosaltres entre'l nombre dels qui prediquen y no fan. Y perxò, desde'l primer moment, la educació física, en totes ses infinites varietats, constituí una de les nostres preocupacions més imperioses.

Per altra part, la nostra responsabilitat era gran. No es la «Escòla de Mèstres» un Col·lègi qualsevòl, que pòt ben o mal educar a un determinat nombre de nens y nenes. Els nostres alumnes serán tots mèstres. Y fet malbé un d'ells, ell farà malbé després a tots sos deixebles. Al revés, imposant nosaltres als nostres

la educació física, y fentelshi practicar fins que'ls devinguí una necessitat imprescindible, no veyèu com demà ells farán lo mateix ab llurs deixebles y extendrán per tots els àmbits de Catalunya aquèts medis de regenerar els cossos y la raça?

La nostra primera preocupació fou la gimnàssia obligatòria pera tots, nòys y noyes. Y vam tenir la sort de trovar un tècnic tant refinat en procediments y fanàtic per aquès-

Jòchs higiènics. Els nòys entre classe y classe.

tes còses com generós y modest en les seves pretensions pecuniàries: en Jaume Vila, del carrer de Xuclá.

Tot Barcelona conèix aquèll santuari de la gimnàssia nòva, hont no's fa moviment sense un profón estudi fisiològich, hont hi van dotzènes de joves y senyoretès a vigorisarse sota la direcció del qui n'és l'ànima. Allá han anat, quatre dies la setmana, els alumnes de la nòstra Escòla. Són els primers futurs màestres espanyòls que fan sistemàticament gimnàssia, fentse fòrts pera fer fòrts als demés...

Els resultats han estat maravellosos. La secció de senyoretès ha operat tot el curs d'una manera brillanta. Algunes d'elles, mig raquítics, han començat un cambi palpable en sa naturalèsa. Algunes, de tendència linfática, han guanyat un 50 per 100 de sanch, vigor nirviós y fòrça inicial. El desenròtle de moltes ha sigut visible de dia en dia. A n'algunes se'ls ha hagut de moderar llur entussiasme pels exercicis físichs. La secció de nòys, una còsa semblanta. Els toraxs enfonsats han anat sortint, y els membres enrobustintse.

Y lo més bonich és que'l màestre Vila ha sabut encomàlshi als 50 futurs màestres els seus entussiasmes per la gimnàssia. Y les nòyes, fòra de la lliçó, fan exercicis dels d'allá. Y els nòys, en els tallers de fusteria de la Escòla, s'han anat fent instruments y més instruments, y multipliquen, per sí sòls, les lliçons de gimnàssia. Y uns y altres, així, farán a son torn, en llurs Escòles, un seguit de catalans entussiasats de la educació física, base de la regeneració integral nòstra.

Altre mèdi que desde'l moment vam escullir foren les excursions regulars y com a obligació. Tothòm conèix els fruits integrals, de distints ordres, d'aquèstes sortides, ben guiades. Nosaltres les hèm fetes, les hèm repetides, per primer còp a Espanya com a lliçó obligatòria de curs. Y, encara que no han sigut més que un ensaig, podèm constatar uns resultats semblants als de la gimnàssia, y, sobre tot, un entussiasme tant gran dels nòstres joves deixebles per les excursions, que palpablement ja's vèu que demá farán en llurs escòles, també ells, uns nuclis nombrosos d'excursionistes sistemàtics.

La 1.ª la vam fer a Sant Medí, ab 69 excursionistes. Sortida 6 matí. Professors, Jové, Vila, Elias y Srtès. Soronellas y Serrèt. A les 8 hi arrivá el Director, procedent de Granollers, hont havia donat una conferència sobre educació. Lliçó d'art pel senyor Canibell, devant de Sant Medí. Carreres de resistència pels nòys. Tornada a les dues. Una noya marejada.

2.ª A la Conreria, ab tranvia exprés fins a Tiana. Lliçó d'educació de la voluntat, al mig del bòsch, pel senyor Bardina. Ja a dalt, exercicis de salt, per nòys y nòyes. Retorn a Barcelona, a les dues.

3.ª Al más Guimbau, per Vallvidrera. Exercicis físichs y fotogràfichs pel camí. Lliçó de geografia, a Vallvidrera, pel senyor Jové. Lliçó d'art pel senyor Canibell.

4.ª Al parch Güell y Carmèl. En senthi's va posar a ploure. Lliçó de dibuix pel senyor Canibell.

5.ª Al Llobregat, remant dues hores per la desembocadura del riu. Brenar a les barques. Lliçó de geografia sobre'l triangle del Llobregat, pels senyors Bardina y Jové.

6.ª Al Musèu Martorell. Lliçons de Mn. Font y Sagué.

7.ª Al Musèu Zootènich y Marítima. Recull de pedres marines pera'l Museu. Lliçó sobre les pedres trovades (carbonats de cal), pel Sr. Bardina, y teoria de la pluja pel senyor Jové.

8.ª A les pedreres de Montjuich, en busca de pedres y fòssils. Lliçó del doctor Font y Sagué.

9.ª A Sant Ramón (13 hores de caminar en un dia) per Sans, Cornellà y Sant Boy, tornant per Sant Climent, Viladecans y càn Tunis. Exercicis de pujar a arbres a la Font de Golves. Lliçó de geografia al enllaç de les vies de Martorell y Vilanova. Sortida, 4 matí. Tornada, 10 vespre.

10.ª Al Musèu Botànic del doctor Bassols, a Sant Bervasi, baix la direcció de M. Font y Sagué. Lliçó de Botànica.

11.ª A Santa Creu d'Olòrde. Exercicis físichs. Concurs de carreres pujant bòschs. Tornada ab pluja.

12.ª Al Más Guimbau y Rabassada. Lliçons de fotografia pel senyor Brangulí. Tornada pel Tibidabo, hont se van ballar sardanes.

13.ª Al Observatori Fabra, pera observar el planèta Saturno. Sortida, 8 vespre, a pèu. Tornada, 3 matí, a pèu. Explicació del senyor Comas y Solà sobre l'aparèll meridià. Observacions individuals ab el telescopi, que van interrompre alguns moments espessos núvols.

14.ª Als Quatre Camins, Horta, dalt de la Sèrra, Valldaura, Serdanyòla, S. Cugat, Rabassada, Tibidabo y Barcelona. Sortida: 4 matí. A les 5, sortida de Sòl, ab lliçó d'Astronomia. A Sant Cugat, dibuix als claustrs del Monastir. Dissèt hores d'excursió, ab 10 de caminar.

Quasi totes les excursions foren dirigides pel professor de Gimnàsia.

El tercer mèdi d'educació física foren els jòchs. Però aquí hem hagut de lluitar ab l'espai. El nostre jardí—gran per la escassetat dels nostres mèdis—ès excessivament petit pera organisar jòchs 25 o 30, que és el nombre d'alumnes: tant al grupu de nòys com al de nòyes. Per altra part, anar al Parch a jugar, se'ns enduya més de un'hora de viatges, que necessitavem pera'ls estudis.

Vam limitarnos a donar als nostres deixebles mitja hora pera brenar, un quart pera esmorsar y dèu minuts d'esbarjo entre classe y classe. Així feya un total de 7 quarts diaris de jòch. Segons els nostres propòsits—que prenèm la educació física com a més important que saber llegir y escriure—pòques hores de jòch eren y en estret llòch. Però les circumstàncies de llòch y temps, que tantes coses ens han fet modificar, no'ns deixaven més espai.

Els jòchs eren escullits pels alumnes. Les nòyes jugaven generalment a saltar la corda o a córrer. Els nòys a salts d'alçària, a fet y a saltar y parar.

Els resultats han sigut també bòns. Els incidents desagradables, pòchs: alguna caiguda sense resultats, una d'elles dintre'l sortidor, en plè hivern.

Altre mèdi escullit—sobre tot pels nòys—ha sigut la gimnàsia natural de saltar rechs, pujar arbres, montar a parets, proves de ressis-

La Escòla en plèna naturalèsa
(Fot. del alumne A. Aranda.)

tència, etc., verificades principalment en el curs de les excursions. Al mig del bòsch, tots—y el director el primer—han après de montar als pins alts ab facilitat y seguretat. A la Escòla s'ha escullit un arbre relliscós pera lo mateix. Les cases velles dels camins han vist escalades llurs parets per màstres y deixebles. Els torrents s'han vist saltats y s'ha ovèrt camí entre mig del bòsch y'ls esbarcers..

Això és macàbrich segons alguns d'aquí. Això, no obstant, és educació física del còs, educació enèrgica de la voluntat, pasta d'hòmes resoluts, que solventen totes les dificultats per la ciència, per la astúcia o per la força... Així volèm als nòstres deixebles y així farán ells als catalans de demá: potents, emprenedors, resoluts, enèrgicament constants.

Pòques vegades ha tingut de funcionar el «botiquín» en aitals operacions, y encara pera còses levíssimes. Pòt dirse que a totes les excursions ens el hem entornat sense desembolicar.

Quint mèdi d'educació física han sigut els treballs manuals, ademés d'altres finalitats seves, també importantíssimes. El manèig de les èines de fuster y de taulons ha donat energia als nòstres menuts, llestesa de mans, amor a les feines mecàniques. La neteja de l'Escòla, que han portat tots per setmanes, ajudantlos en lo més humil el mateix director, ha contribuït als mateixos resultats.

Altre mèdi escullit ha sigut la neteja y la higiene. No pot calcularse lo que hem hagut de bregar pera que'ls mapes no anessin per terra, els pupitres fossin nèts, no hi haguessin inscripcions a les parèts, les bates estessin curioses, y's rentessin y banyessin, ells y elles, ab constància. Vinguts de centres educatius sense ideya de la higiene corporal y local, y fins sense gust estètic—y vinguts d'allá ja grans, ab mals hàbits contrets—ha sigut òbra magna lograr la higiene total de la Escòla, en sos mòbles y ses persones.

Hora de neteja. Les noyes escombrant l'Escòla.

Però vam posarhi tots els mèdis que la nòstra pobresa ens permetia y hem obtingut visibles resultats. Vam montar un lavabo complert y elegantó pera les nenes, ab marbre y miralls. Vam alçarne un altre de més humil pels nòys, alhora quarto de bany. Vam repetilshi máximes sobre máximes, actes sobre actes que comencen a ser costúm.

Finalment — pera no relatar mèdis més senzills — vam muntar un servey de metges, gràcies als oferiments jadtits de la Acadèmia d'Higiene y d'altres particulars. Aném a dir que, si feines urgentíssimes ens han privat d'organisar bé aquest servey en aquèl curs, quasi bé no hem trovat a faltarlo: tanta ha sigut—gràcies a Deu y a la educació física—la salut de màstres y deixebles. Un nèn y una nèna que van entrar malalts y van tenir de retirar-se (Maria Aiguaviva y Joaquím

Torres); mitja dotzena de visites a un alumne per una caiguda; mitja dotzena més de visites soltes.

Y això que hem hagut de lluitar ab una base tristíssima, sobre la qual volèm fixar la atenció dels nostres amichs, ja que, desde'l pròxim curs, aném a mirar de reformarla: se tracta de la deficiente alimentació del 50 % dels nostres deixebles.

Procedents, la meitat d'ells, de classe més que pòbre, pobríssima, ens venen a la Escòla sense nudrició positiva. Quantes dificultats representi això, sols ho podèm ponderar nosaltres, els apòstols de la educació integral y harmònica de tot Phòme. Còs flach, còs degenerat, còs tou y aplanat, al mènys còs inconstant. Mala base pera bastir un edifici resistent, pera fer col·laborar al alumne en la seva cultura, fent auto-educació. *Mens sana in corpore sano.*

No hèm de detallar les misèries que hèm vist, ni l'esfòrç de deixebles als quals exigim 7 hores diàries de classes, 2 d'estudi y 2 de caminar, sense carbó al ventrell, ni cals als òssos, ni fòsfor al cap. Així com el còs sà y equilibrat és palanca que ajuda, organisme debilitat y anèmich és massa que aixafa, que tot ho destorba.

Se'ns impòsa—si volèm que no degenerin totes les altres educacions—el dar menjar suficient als qui no'n tenen. Lo demés que fem—si no—devindria inútil. Perxò entusiastes senyorètes—ab la nòstra Xavièra Franch al cap—están organisant una cuina econòmica escolar pera'ls curs 1907-08, que doni als pobrèts lo que'ls falta, que fassi possible als acomodats de fóra Barcelona estudiar a l'Escòla ab una petita, justa, mesada.

El midatge antropomètrich, aquèst curs deficient, serà montat ara ab tota perfecció.

VIII

Resultats. Educació de la voluntat

Ab aquest títol aném a constatar tots els resultats que no pertanyen a instrucció ni a educació física.

1.er punt: Amor a la Escòla y a la educació.—Hem empleyat molts mèdis pera desenrotllarlo y fomentar-lo. No notarem més—perquè l'espai ens apreta—sinó que hem donat les ensenyances tan atractives com sabiem; que hem viscut ab els deixebles com entre família, jugant ab ells, escombrant ab ells, entristintnos en llurs penes y alegrants en llurs alegries; que'ls hem fet comprendre tota la responsabilitat y transcendència del educador en els temps moderns, veritable sacerdoti. Els resultats han sigut grans. Els nostres deixebles, entre les lleugereses pròpies de llurs 15 anys, saben ahont van y la missió que pòrten, idolatren les còses pedagògiques, adoren la Escòla de Mèstres. Ab aquèsta palanca'n tenim prou pera ferlos hòmes, pera ferlos mèstres, y, demá, moure a voluntat tot una xarxa de mèstres, qui'ns obehirán conscients, a la manera saxona.

2.^{on} punt: Prèmis y càstichs.—De prèmis no n'hem donat més que per Nadal, metàlichs y poquèts. Els E. U. C. van senyalar un prèmi de 50 ptes. a un treball de Pedagogia Nacional «*Influència del terror y del*

clima en el treball dels pòbles», guanyantles l'alumne Joan Batllori y donant la Escòla 5 pessetes a cada un dels treballs no premiats, pera ingressar a la Caixa d'Estalvis a nòm de llurs autors. Altre premi de 25 pessetes a les dues nenes que hagin cultivat més bellament son tròç de jardí; concurs encara no fallat.

Sobre cástichs van reduirse a tres, distintes variants d'un de sòl: a) Sortida de classe; b) Un dia de festa algún alumne; c) Festa colectiva tots els alumnes. Es a dir, com a cástich, la privació de classe o bé no vinguda a la Escòla. Això dona la mida de la afició ab que assisteixen a les lliçons, del amor ab que freqüenten els alumnes la nôstra casa, la seva casa.

Y a fè que la tercera mèn de cástich, que nosaltres hem introduit ab tota la meditació necessària, motivá, dels pares, algunes protestes

Dinant a la Font del Rabassalèt.
(Fot. tret a pels alumnes d'ingrés)

lleugeres. Vam tirar avant. El cástich colectiu, arrastrant derrerera seu als ignocents, ensenya al *mansos* que no n'hi ha prou ab no fer mal; que deuen influir en el ben obrar dels altres; que'l bé y'l mal del vehí reto-pa per carambola en bé y mal pròpis, començant a educarse en una integral solidaritat humana.

3. er punt: Religió.—La fèm a la catalana. Comprensió, conciença, sentiment profón, però viril. El director esperitual ha

fet quatre notabilíssimes conferències, una d'elles als pares y mares dels alumnes. A totes les excursions dominicals se va a missa.

4. rt punt: Moral.—La fèm també de molt distinta manera que la acostumada als actuals Col·lègis, fins als religiosos. Se sòl fer grans escarafalls de trencar certes convencions externes, les quals oculten molts còps, un fons d'immoralitat no menys detestable, per bones formes que'l tapin als ulls de la generalitat. Nosaltres hem procurat inculcar un profón esperit moral ab una certa despreocupació per les hipocreteries externes. Ens hi ha ajudat molt a n'això la coeducació simultània de nòys y nòyes.

Aquesta barrèja de joves d'una edat mitja de 15 anys, als ulls de molts prou perillosa, jamay ponderarèm prou lo que ajuda a la educació de la voluntat, si hi ha per sobre un bòn director. La moralitat colectiva—que existèix no més a un 5 per 100 de col·lègis grans d'un sòl sexe—aquí és segura, a cambi, potser, d'alguna simpatia que ab el temps serà lligám, però ara y aleshòres ben moral. El mutual respecte creix en la mateixa proporció del tracte.

5. nt Punt: Sentiments.—Els els hem cultivat d'una manera insensible, però continuada. Els mèdis usats són múltiples: un dels més eficaces és fèls sentir la bellèsa natural, en repetides excursions. Aquèstes bellèses y espectacles traspuen per tots cantons una harmonia tal, que l'equilibri humá'n toca no despreciables resultats. Hem fet que'ls nôstres alumnes amessin, admiressin, gaudissin, s'en-

tussiasmessin, dántloshi, al costat de la ciència y la veritat, la potentíssima palanca del sentiment.

6.ª punt: Els modals.—Además de la classe bissetmanal de politèsa, hem procurat enxufar maneres, dintre de la naturalitat, distingides, enlairant el llur nivell, féntelshi rèbre visites, enviantlos a cases, etc. Creyèm que aixís els futurs màstres estarán rodejats com d'una forma externa atractívola, que és el primer pas en la conquesta de la gent.

7.ª punt: La iniciativa.—Petits y tot, hem volgut ja dâlshi conciència de la llur personalitat, que's manifesta per la realisació de projectes pròpis. Entre'ls múltiples mèdis d'aquèsta educació, hi ha deixarlos prudentment abandonats a llurs iniciatives, fins exposarlos a voltes a algún fracás parcial que fassi sanch... La experiència és mare de la ciència. Hi ha també grans iniciatives a desenrotllar, permetentlos la lliure associació entre sí pera algún fi honest, la absoluta autonomia en el cultiu dels respectius tròços de jardí, etc.

8.ª punt: La perseverància.—Constantment els hem estat demostrant, en la teoria y en els fets diaris de la Escòla, que les iniciatives tenen molt mènys valor que la perseverància, vencent dificultats, dominant la impaciència, persistint continuadament en lo mateix. N'hem tret fruits palpables.

Y aixís hem anat treballantlos un caràcter en tots els seus aspectes, pera ferlos hòmes y pastors d'hòmes. N'hem tingut pròu, en general, ab concretar en la vida diària els «10 Manaments del màstre» que hem insertat més avant. Y aixís hem lograt que's respirés a casa nòstra una atmòsfera vivificanta, estimulanta, com en aquells fecons centres docents d'Alemanya y Estats Units, seminaris de conquistadors en totes les esferes de la vida.

IX

Treballs de fóra la Escòla

Per més que la nòstra tasca era a dintre, ha començat a influir la Escòla allà hont el temps y la ocasió li permetien.

Entre molts treballs difícils de constatar aném a notarne alguns:

Conferències d'educació. Jò vaig donarne al *Centre Catalá*, de Sabadell, sobre «la llenga en la ensenyança»; al *Centre Excursionista*, de Manresa, sobre «la educació nòva»; a una societat obrera de Granollers sobre «la alegria de la ciència»; dues al *Atenèu Obrer Catalá*, de Sant Martí, sobre «educació de la Voluntat» y «la llenga en la Escòla.» El senyor Jové, una a Manresa sobre «educació de la voluntat».

Moblatje servit. Haventnos fet nosaltres tipus nòu de tota mena de mòbles escolars, y tenint propòsit de muntar als nòstres tallers, hem servit ja a váries Escòles, a prèu de taller, tot lo que necessitaven. Emprò, el necessitar nosaltres tant de material, ha fet que moltes demandes les haguèm hagut de desatendre. No obstant, hem pogut servirne a Escòles de Calella y Hospitalet del Llobregat, y estèm servintne ara a dues Escòles més. La paratura de la nòstra feina y la novetat del tipus (nortamericá reformat), fa que, en endevant, poguèm

servir als mestres el material més modern a preus més baixos que'ls del material antiquat.

Servèy de mestres. Nombroses han sigut les Escòles que ens han vingut ab demanda de mestres. Alguns n'hem servit, però pòchs, per la impossibilitat de trovar per ara personal hábil pera la nòva educació.

Taula y seyent modèls especials de l'Escòla. El seyent és giratòri, elevatòri y ab respatller mòvil a cada contracció del còs. La fusta dels pès és graduable segons el qui sègui. El tinter (modèl exprés) no pòt vessar apesar d'anar sense tapa.

En prò dels mestres. Hèm fet bé tots cantons. No més volèm mentar l'havèr lograt que l'Ajuntament de Barcelona subvencionés ab 2.500 pessetes al amich Eladi Homs pera anar a estudiar a una Normal dels Estats Units; l'havèr assistit a exàmens de distintes Escòles; l'havèr servit programes oficials y llibres y instruccions gratis a trè que fan la carrera del magistèri oficial; l'havèr amparat a un pòbre mestre se-xagenari plè de misèria.

Publicació d'articles. Varis professors n'hem publicat constantment a tota mena de periòdichs, divent notar que al mateix òrgue oficial dels mestres del govèrn hem pogut predicar doctrines pedagògiques overtament autonomistes, sense cap protesta, al contrari.

Llibres. Hem publicat el grau 1.er y 3.er de la «Gramàtica Pedagògica de la Llenga Catalana», a la qual seguirán altres textos que posarèm en venda, pera profit de les Escòles primàries.

Amistats professionals. N'estèm fent per tots cantons. Aspiravem a que la «Escòla de Mestres» fos la casa natural dels mestres de tots colors y aném lograntho. La xarxa que aném nuant es ampla y fòrta. Quant els nòstres nòys y nòyes vagin escampantse, trovarán ja una avantguarda de mestres fets, identificats del tot ab l'esperit de la Escòla. Y aquèst esperit, demá, será omnipotent en qualsevòl negòci que afecti a l'ànima catalana, perquè'ls mestres estarán moguts per ell, y aquets mestres que ho són com cal, són els amos esperituals dels pòbles. Aixís aném fent el nòstre fet y arrivant a la nòstra fi, ab una rapidèsa de que nosaltres mateixos, ab tot y haverla prevista, difícilment ens en dem compte.

Aixís, en resúm, la *Escòla* surt ja del cau y influència sobre tots els radis d'acció pedagògica. Y si bé la nòstra fi capdal són els nòstres alumnes, anirèm aquèst any accentuant la nòstra acció sobre tot lo pedagògich de fòra casa, pera fer més estrèta encara aquèsta xarxa d'amichs y tenir, en son dia, un instrument manejable, apte per tot lo bò.

Qui sápigat llegir entre ratlles compendrà tota la importància futura d'aquèsta acció nòstra.

X

Pressupostos del curs 1906-07

Havíem tirat els següents càlculs fonamentals:

a) *Gastos* mensuals de cada alumne:

1. Oficials (matrícules, exàmens, part del títol, llibres). 10 ptes.
2. Treballs manuals oficials y particulars (mestre obrer, fusta, ròba, sedes) etc. . . . . 10 »
3. Lloguer, electricitat, etc. . . . . 10 »

b) *Ingressos*. Aquèts gastos mensuals de cada alumne volíem cubrirlos aixís:

1. Entitat protectora de cada alumne, mensuals . . . 10 ptes.
2. Rendiments dels treballs manuals, reproductius . . 10 »
3. Suscripció particular pera cada alumne . . . . 10 »

Els gastos els hem fet tots, tal com vam calcular. Dels ingressos vam obtenir tots els de les entitats protectores; cap rendiment de treballs manuals, que no hem pogut explotar encara, ni podrèm fins d'aquí 3 o 4 cursos; y un tèrç de la suscripció particular que necessitavem.

Això vòl dir que hem anat de pressupostos una mica retraçats. Però, escatimant d'aquí, retallant d'allà y no guardant res absolutament pera títols dels nòys quant acabin la carrera (quantitat que haurèm d'acumular ara aquèl curs), hem sortit de tot. Això sí, no cobrant ni un cèntim jò, ni el secretari, ni cap professor, llevat una ximpleria que hem dat als de gimnàsia y francès...

Vetaquí un resúm dels ingressos y gastos:

INGRESSOS	Mensual	Anyal
	<u>Pessetes</u>	<u>Pessetes</u>
Suscripció particular	324	837
Subvencions de Societats protectores	3.720	
Càtedra dels Estudis Universitaris Catalans.	900	
Ajuntament de Barcelona		5.926'80
Diputació de Barcelona		988
Donatius per una sola vegada.		775
Matrícules particulars.	935	
Material venut a dues Escòles.		455
<i>Totals.</i>	5.879	8.981,80
<i>Total general.</i>		14.860'80

GASTOS

	<i>Pessetes</i>
Lloguer (4 trimestres vençuts, 1 de dipòsit y dipòsit per òbres fetes)	2.675'00
Electricitat (llum) y gas (gabinet de Química)	650'00
Mèstre obrer (25 pessetes setmanals)	1.350'00
Porter, carter, segells, tranvies alumnes pera cobros.	495'20
Gastos excursions	348'05
Fusta pera moblatge	1.725'00
Ferros de pupitres, claus y demés material de ferro pera la fusteria	971'40
Motlle tinters y tinters nous	56'00
Llibres d'assignatures oficials	725'50
Paper apunts, plomes, tinta, clixés, còpies, etc.	220'15
Matrícules oficials y drèts exàmens	431'60
Treballs manuals en papers, marqueteria, etc.	205'45
Eines y moblatge fusteria	582'00
Eines jardineria	129'60
Material labors (sedes, llanes, fils, etc.)	430'80
Dos pianos Chassaigne	2.000'00
Dugues màquines cusir, (una Wertheim, pagada tota, 292'50; y de l'altra Singer, 135 pessetes)	547'50
A 7 nòys pels treballs presentats al concurs del Estudis, y a les guanyadores del prèmi al troç del jardí més ben cultivat	60'00
Vidres, miralls, làmpares, bombetes elèctriques, etc.	486'20
Material de fotografia, física, química y geografia	495'10
Màquina de progeccions elèctriques	240'00
Varis jornals d'altres fusters que han ajudat al mestre fuster en fer moblatge	1.253'50
Bates pels alumnes, tovalloles, persianes, cortines, etc.	266'35
Savons, serradures y demés material de netèja	49'70
Coloms, aucells, gats y goç	37'40
Al professor de francès	180'00
Al professor de gimnàssia	200'00
Botiquín, medecines, lit, matelás, etc.	345'85
Màquina de còpies Remington (ademés de la regalada)	90'00
Llibres Biblioteca y enquadernació	318'60
Neteja pis, traslado mobles, etc.	285'40
Gastos petits no enumerats.	26'15
<i>Total.</i>	18.377'50

Aquests són els gastos y els ingressos.

Alguns donatius que'ns havien anunciat per valor d'unes 1.000 pessetes, no'ns han vingut. Això, unit a lo avants dit, ha fet que no ho haguèm pagat tot encara, si bé no devèm quasi res, perquè lo no pagat ja va ser adquirit ab la condició d'anar a plassos mensuals. Aixís devèm ara:

	<i>Pessetes</i>
Per la màquina Singer	120'00
Pels pianos Chassaigne	1.675'00
Als Srs. Ribas y Pradell (altra demanda de fustes)	174'00
Al Professor de Gimnàsia	140'00
Al Professor de Francès.	70'00
Al Sr. Jové, avençats per ell.	677'30
Al Sr. Bardina, avençats per ell.	450'40
Ferros Girbau	210'00
	3.516'70

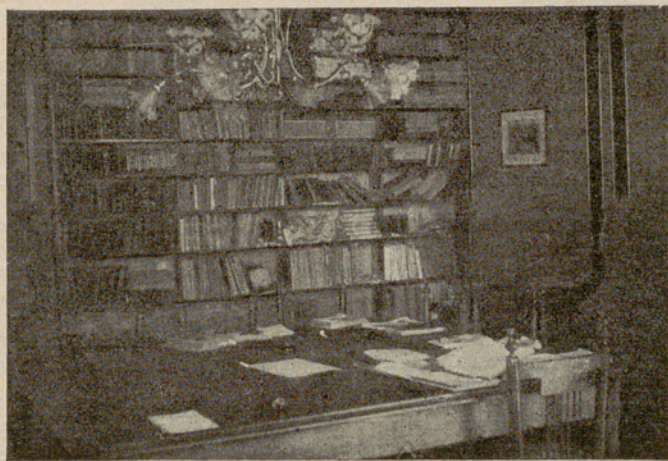
XI

Propòsits pel curs vinent. Pressupostos

Això hem fet. No tot són, ja, projectes. Les realitats són esplèndides. L'epítet d'ideyalistes ja no'ns quadra... ni'ns ha quadrat may, si bé ara ho hem demostrat creant del no res còses tant sucoses còses tant vives.

Això hem fet. Però lo que és l'any vinent, hem de fer molt més. Ab la mateixa intensitat de treball, però ja ab fonaments fortíssims, podèm bastir un edifici esplèndit. Y el bastirèm, tal com s'ona, le bastirèm. Ens ho proposèm y será.

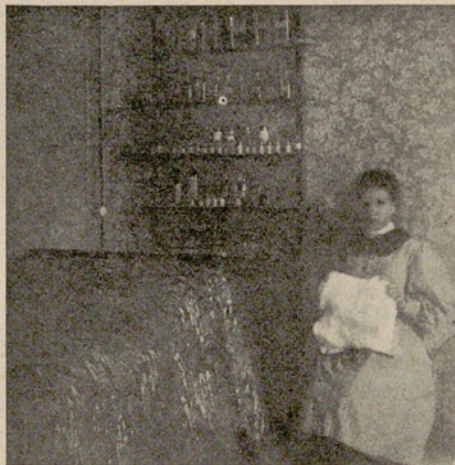
Les reformes que anèm a introduir (moltes de les quals son extrens nòus, dels quals aquèt primer any no'ns en hem pogut ocupar) son moltes. Algunes les hem anunciades ja. Aném a resumirles en

Bibliotèca dels alumnes, a la Escola, pera òbres de consulta.

quadro, pera que l'any vinent puguin dir els nostres amichs si hèm complert lo promés en la perfecció de la gran òbra.

a) Els programes de tots els graus de totes les assignatures els redactarán els directors de la Escòla segons la moderna Pedagogia, atendentse'ls professors, en lo essencial, a n'ells, tant en sa part teòrica com pràctica, com pedagògica.

El «botiquin», ab son llit, medecines, etc.

b) El director y el secretari, estarán ocupats, totes les hores que estigui oberta la Escòla, en llurs respectives fèines.

Aquestes dues reformes són garantia dels grans avenços que aném a fer en la branca de la instrucció. Esperèm a la memòria del curs vinent posarhi, sobre això, còses gròsses.

La base segona, además, és absolutament necessària. Molts defectes d'aquèst curs s'haurien corretgit, si s'hagués pogut

estar a la mira de totes les còses, no tenint de dedicar el dia a fèines pera viure y fins renunciand jò en favor de la Escòla les 75 pesetes mensuals que cobro com a professor dels Estudis Universitaris. Molts més progressos hauriem fet, si jò hagués pogut iniciarlos y impulsarlos. Y còsa semblanta, podria dirse del secretari-caixer.

c) Cuina Econòmica Escolar, dirigida per una entitat autònoma de senyores. N'hèm parlat ja. Això, además, ens daria més hores pels alumnes, donchs ab 8 hores diàries no'n tenim pròu, y aixís aprofitariem les tres que fan ara pera dinar.

d) Caixa d'Estalvis de les Escòles, dirigida per una entitat autònoma de capitalistes. Té ja fets els Estatus, que envia a tots els mèstres que'ls vulguin.

e) Una conferència setmanal per una notabilitat. Tením ja compromesos als Srs. Ventosa y Calvell, Fra Miquèl d'Esplugas, Giner de los Rios, Durán y Ventosa, Comas y Solá, Dr. Baranera, Jaume Carner, Joan Palau, Joan Maragall, Raimón Casellas y Pere Corominas.

f) Aném a fer la llista exacta de nostres amichs a Catalunya y una xarxa de corresponsals al estranger, que'ns posin en relació ab tot lo aprofitable del magistèri de fòra.

g) Aumentar, catalogar y extractar la Biblioteca de la Escòla, fent la primera secció de la Biblioteca ambulant pels mèstres amichs nostres, y la primera secció de mostraris ambulants de treballs manuals.

h) Introducció de spòrts tècnichs (foot-ball, tennis, pilota).

i) Treballs manuals de torn y ferreria, ab el montatge y èines necessàries.

j) Inspecció mèdica general periòdica, igual que inspecció especial de metges oculistes, pèdicurs y dentistes.

k) Sistema de nòtes diàries y mensuals, sobre'l modèl (reformat) de la auto-emulació, de Mr. Pastre.

l) Seccions chorals (ja iniciades), dramàtica, caritativa, etc.

m) Pràctica parlada de francès y castellà, ademés de les classes d'aquèstes llengües.

n) Un professor suplent pera les malalties dels professors y oficial de secretaria.

o) Planxar, rentar y cuinar, pera les nenes.

p) Publicar un parèll més d'òbres de text y un Butlletí mensual.

q) En Geografia y Història mapes de relleu.

r) Dibuix de decoració inventiva, ademés del natural d'objectes.

s) Suprimir al Septembre els exàmens oficials, y així poguèr, durant l'estiu, fer dues sèries de cursèts lliures: una pels alumnes, com aquèst any, y una pera mèstres ja graduats.

t) Adquirir terrenos pera edificànshi la Escòla definitiva, ab totes les perfeccions. A Barcelona ja no hi cabèm, ni estrenyentnos. Hèm mirat ja varis terrers oferts a bòn preu y sòls falta escullir entre ells. En necessitèm un mínimum de 300.000 pams quadrats. Per altra part tenim algùn bonfactor que, pera aquèst sòl objecte, facilitaria'ls cabals necessaris. La importància d'aquèst extrém és extraordinària. A la Memòria del any que vé ens remetèm, quasi segurs de poder dir als nòstres amichs: tenim ja terrer y bò y gran.

u) Professorat pagat, no lo que mereix, però pagat. Es tant necessari aquèst extrém, que'ns estalvièm d'aduhir una sòla argumentació. Es la basse essencial de tota òbra com la nòstra. Sòls que, l'any passat, estavem en la alternativa de no pagar o no fer rès. Y vam optar per lo primer.

v) Creació de la primera Escòla de párvuls, de les 3 que necessitèm pera Escòles pràctiques dels nòstres mèstres.

x) Fer pèndre part als nòstres alumnes a concursos públichs de gimnás, fotografia, d'educació, etc.

y) Fer a la ff del curs, una Exposició dels treballs dels alumnes durant l'any.

z) Organisar entre'l professorat nòstre una sèrie de conferencians, al istil anglés, pera les societats que'ls demanin, sia pera cursèts ordenats, sia pera conferències soltes.

L'haver complèrt aquest any les nòstres ofertes—quant sa realisació era més difeül—és garantia de que aquèstes promeses no serán pas pura parauleria.

Però tanta novetat descansa sobre la base d'uns presupostos distints dels del any passat. Perxò n'hèm fet uns de nòus, esperant que'ls qui puguin' ajudarán a cobrirlos, pera poder perfeccionar més y més la nòstra òbra, la òbra de tots.

Excursió a les vòres de S. Cugat. Casa de pagès.
(Fot. de la classe d'ingrés)

GASTOS

Com vam dir, cada alumne gasta mensualment:		
1. Pera pagos oficials.	10	pessetes.
2. Treballs manuals, oficials y particulars.	10	»
3. Lloguer, electricitat, etc.	10	»
Gastos nous pera pago del professorat:		
4. Director, directora, secretari, suplent, (terme mig 35 \$ mensuals) cada alumne	12'50	»
5. Els demés 30 professors (terme mig, 7)	17'50	»
TOTAL: gastos pessetes mensuals de cada alumne.	60	»

INGRESSOS

1. Una entitat protectora pera'ls gastos oficials, mensual pera cada alumne.	10	»
2. Altra entitat protectora pera'l gasto de treballs manuals, mensual cada alumne.	10	»
3. Suscripció particular, pera lloguer y llum.	10	»
4. Subvencions Ajuntaments y Diputació de Barcelona, mensual pera cada alumne.	30	»
TOTAL: ingressos ptes. mensuals, cada alumne.	60	»

Sobre'l primer y según concepte d'ingressos, tenim ja váries societats desde l'any passat. Pera cubrir aquest concepte ens falten 80 societats protectores. A totes les de Catalunya ens dirigirèm, ab la present Memòria. No n'hi haurá 80 que'ns paguin pels nostres futurs mestres 10 pessetes mensuals? N'hi haurá 80 que vulguin contribuir a la gran obra de conquistar les Escòles y transformar les generacions que pugem?

Sobre'l tercer concepte necessitem 120 \$ mensuals. En tenim uns 22. Ens en falten un 100. Cadascú per lo que pugui, no hi haurá unes quantes dotzenes de bones ànimes que'ns ajudin? Estém segurs que sí. Mirin els rics quant els interessen aquèts mestres que farán pau social per tot Catalunya, y veurán com, ab unes miserables pessetes mensuals, guanyarán el 100 per 1 en vagues evitades, en gent educada, en treballador fort y llest, com deya l'immortal Horaci Mann, el pedagòch de la *práctica* gent nortamericana.

Sobre'l quart y últim concepte, demaném 10.000 pessetes anyals al Ajuntament y 10.000 a la Diputació. L'Ajuntament ja'ns en dona 5.000 (1); la Diputació, 1.000. Y encara la Diputació les dona, no com a subvenció, sinó com a gastos oficials de 6 alumnes, que no'n cobrèm ni un cèntim, abans hem d'afegirhi moltes pessetes...

Hi ha al Ajuntament y a la Diputació amichs nostres, qui son, además, capítosts dels qui comprenen les còses d'educació y llur

(1) Estém eternament agrahts a l'eficacíssima protecció que dintre de la Corporació Municipal ens han prestat dos hòmes eminentes y amichs corals, en Joan Ventosa y Calvell, avuy diputat per Sta. Coloma, y l'H. Giner de los Rios, l'ilustre catedràtic, tot eòr y entusiasme pera la nostra obra. Els seus noms, junt ab el del patrie Eussebi Güell, són pronunciat a la Escòla ab agrahtiment y amor veritablement filials.

eficàcia *insustituïble*. Fem nosaltres—hem de dirho clar—la òbra més positiva y gran de les d'educació. Demanèm al Ajuntament una quantitat microscòpica, per assumpte tant colossal, no volent ja demanar quantitats superiors que's solen gastar en còses que en sí no son tonteries, que comparades ab la nostra òbra són tonteries. Demanèm a la Diputació 2.000 \$ dels 104.000 que gasta en còses d'instrucció. La modèstia de la demanda contrasta ab els fruits de la empresa, tant més quant una *Escòla de Mèstres*, que no es primària ni local, cau de plè dintre les obligacions morals de la nostra Corporació provincial.

Cobrirèm gastos? Si és així, la nostra òbra, al curs que vé, serà esplèndida. Si, per desgràcia, no fos així, y ens fessin el sortels particulars y ens fessin el sort les corporacions interessades en l'assumpte, no per això fracassaria. Més pobrement viurèm, més sacrificis farèm, trigarà més a perfeccionarse la nostra òbra, però per rès del món la abandonarèm, mènys ara que té la vida assegurada, si-quera sia vida pòbre.

Y sortiran igualment els nostres mèstres, y en fornades anys de 20, anirèm espessint la xarxa y teixint la nostra tèla d'aranya, que'ns servirà, a no trigar gaire, pera dar ordres eficaces a tots els indrèts de Catalunya. Y en les accidentalitats polítiques, podran aquets bons mèstres, podrem nosaltres mateixos oblidar qui ens ha ajudat y qui no, y en totes aquelles còses que no afecten directament a la pàtria ni a la moral, afavorir als uns y oblidar als altres? Y tinguis en compte que si un mèstre és un bon mèstre, éll es l'amo del pòble. Y tenint els educadors, tenim les multituds ingénues y les minories directores de demá.

Les nenes treballant els llurs troços de jardí.

NÒTA

Res volèm dir del epissòdi sobre'l tancament de la nostra Escòla, feta pel Concell de Ministres allà a mig curs. Estèm en nostre drèt, tenim bons amichs diputats, y no va pogueu jugar ab nosaltres el ministre. Apenes rebuda nova del intent del conceller de la Corona, hi hagué reunió extraordinària de professors. Y el professor senyor Rahola, llavors diputat per Barcelona, y jò vam anar al Govern civil a fer y a dir lo que calia. El cas és que l'intent contra nosaltres no prosperá; y fins y tot va apresurarse el ministre a desagaviarnos per telegrama y després per carta.

XII

Adicions y esmènes

Entre'ls mèdis d'educació moral y personal ens hem descuidat de notar les votacions. Hem ensajat d'anar al sistema de votació en molts assumptes (crítica de treballs, resultat de concursos, etc.) per varis motius, però, sobre de tot, pera educar el judici práctic dels futurs mestres y mestras. Y ho hem fet tant a la fôrta, que fins hem subjectat al sufragi universal dels alumnes còses tant delicades com el fallo del concurs dels *Estudis Universitaris* (després de discutits públicament els treballs presentats) y la expulsió o no expulsió de la Escòla d'un alumne que semblava tenirhi pòch afecte, pòch amor a la Casa, còsa pera nosaltres intolerable. Els resultats foren excelents. Tant, que aquèt curs accentuarèm aquèt mèdi d'educació de la personalitat pròpia.

A la plana 4, ratlla 30, hont diu *posterior* té de dir *posteriors*. A la 6-15, diu *societat* per *societats*. A la 8-12, hi ha d'havèr *coma* entre *soldat* y *polítich*. A la 10-40, *Protector* té de dir *Protectora*. A la 17-11, *Dèrt* dèu dir *Drèt*. A la 20-11, hont diu *Mercè Sureda* té de dir *Carme Guasch*. La nèna Sureda no és pas expulsada. A la 23-26, *Vassaigs* té de dir *d'assaigs*. A la 27, *A. Puig* té de dir *M. Puig*. A la 27, Espina, el 11 de la darrera columna tè de dir 15'5. A la 26, notes de J. Rotger, el 17'5 té de ser un 18. Altres erros sobre accents, no'ls anotèm.

Entre'ls *Estudis Especials* del Programa (pág. 12) hi falten la *Fotografia pràctica* y *Teoria y pràctica de la Sardana*, que aquèt curs s'ensenyarán normalment.

Com a resultat final de les calificacions, resulta que'ls nòstres alumnes, llevat dels no examinats (plana 27, final), están en el següent ordre de mèrit (les nènes van en *cursiva*): Foguet, 22'5 punts; Sabater, Sòrt, Batllòri, *Busquets*, Adrián, Bach, Blanch, *Matilde Kirchner*, Martorell, Masvidal, *Font*, Fornagaera, *Puig*, *Teresa Rotger*, *Carme Rotger*, Fornaguera, *Gualba*, *Canibell*, Espina, Solé, Barroso, *Balmas*, Queralt, Bonsoms, Rebasseda, Aranda, Sagués, *Sureda*, *Carbonell*, *Peris*, *Guasch*, *Sara Kirchner*, *Pelegri*, *Serret* y *Aiguaviva*.

FI

Gramàtica Pedagógica de la Llenga Catalana, den JOAN BARDINA.

Curs superior, 2 ptes. — Curs elemental, 0'50 ptes.

RF. 14-27